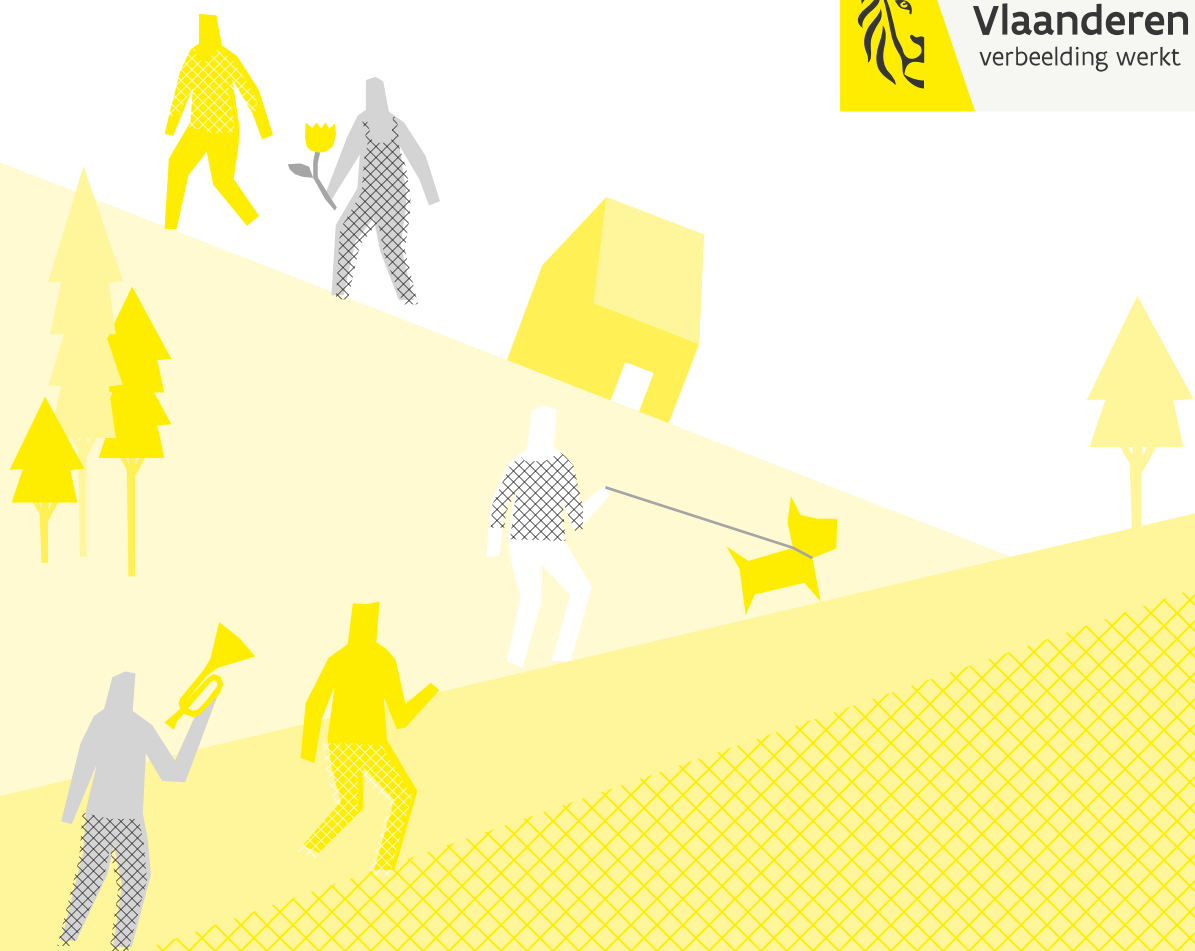

10 jaar samen onderweg:

Van versnippering naar verbinding
in integratie en inburgering

Nederlands als fundament voor succesvolle integratie

10 jaar Integratie en Inburgering. Dat betekent 10 jaar lang nieuwkomers verwelkomen, wegwijs maken en stap voor stap ondersteunen. 10 jaar waarin talloze medewerkers, partners en vrijwilligers zich inzetten om van inburgering en integratie een verhaal van kansen, rechten en plichten en verbinding te maken.

Ons Vlaams integratie- en inburgeringsbeleid startte echter al veel vroeger. In 1996 legde de Vlaamse Regering met het eerste 'Strategisch Plan voor het Vlaamse Minderhedenbeleid' de fundamenteën. Sindsdien bleef het beleid evolueren, met vandaag een duidelijke focus op samenleven, maatschappelijke en economische zelfstandigheid én vooral op taalkennis. Nederlands kennen is het fundament voor succesvolle integratie. Die focus werkt: steeds meer nieuwkomers behalen het niveau A2, en we trekken dat nu verder op naar B1 mondeling, zodat iedereen mee kan op school, werk en in het dagelijks leven.

Deze publicatie blikt terug op 10 jaar werking, maar kijkt ook vooruit. Want het werk is niet af. Met een vernieuwde ondersteuning van het lokaal integratiebeleid kan voortaan elke gemeente, groot én klein, rekenen op hulp van het Agentschap Inburgering en Integratie, met extra aandacht voor sociale cohesie. Via onze sterke focus op Nederlands en op wederzijdse rechten en plichten willen we nieuwkomers aanspreken op hun verantwoordelijkheid, maar tegelijkertijd drempels verlagen en werken aan een toegankelijke samenleving.

10 jaar integratie en inburgering is geen jubileum alleen, maar een belofte. Dat we samen bouwen aan een Vlaanderen waar nieuwkomers zich welkom voelen, waar rechten en plichten hand in hand gaan en gedeelde waarden de basis vormen om diversiteit als kracht te beleven. Dankjewel aan alle diensten die zich hiervoor elke dag inzetten. Laten we er samen ook de komende 10 jaar werk van maken.

Hilde Crevits

Viceminister-president van de Vlaamse Regering
Vlaams minister van Binnenland,
Steden- en Plattelandsbeleid,
Samenleven, Integratie en Inburgering,
Bestuurszaken, Sociale economie en Zeevisserij

Beste lezer,

Voor jou ligt de publicatie '10 jaar samen onderweg: Van verknippering naar verbinding in integratie en inburgering'. Het Agentschap Binnenlands Bestuur, het Agentschap Integratie en Inburgering (AgII), Atlas, Amal en het Huis van het Nederlands in Brussel blikken terug op 10 jaar samenwerking.

Die mijlpaal konden we uiteraard niet alleen bereiken. Met de lokale besturen en de partners op het veld maken we dagelijks het verschil voor nieuwkomers en zij die al generaties lang in Vlaanderen wonen.

Veel leesplezier!
Agentschap Binnenlands Bestuur

Hoe het allemaal begon

Na de **Tweede Wereldoorlog** kwamen de grote migratiestromen naar ons land op gang. Het resultaat? In Vlaanderen en Brussel wonen nu mensen uit alle hoeken van de wereld.

In **1996** erkende de Vlaamse Regering voor het eerst de nood aan een gecoördineerd integratie- en onthaalbeleid voor nieuwkomers. Het 'Strategisch Plan voor het Vlaamse Minderhedenbeleid' was de eerste stap in de richting van de aanpak van vandaag.

Met het decreet van **28 april 1998** bouwde de Vlaamse Regering een structurele werking uit. Provinciale integratiecentra, lokale integratiediensten en een Vlaams expertisecentrum (het voormalige Kruispunt Migratie-Integratie) voerden het beleid voor etnisch-culturele minderheden die zich in een achterstandspositie bevinden. De klemtonen lagen op beeldvorming, emancipatie en inclusie.

Met het regeerakkoord en de Septemberverklaring van **1999** lanceerde de Vlaamse Regering de intentie om een volwaardig inburgeringsbeleid uit te bouwen. De Vlaamse overheid bood vanaf 1 april **2004** huizen van het Nederlands en aangepaste onthaalbureaus voor nieuwkomers aan. In de jaren nadien werd de aanpak gaandeweg uitgebouwd en bijgeschaafd.

10 jaar agentschappen

7 juni 2013 is een belangrijke datum voor deze publicatie. Dan keurde de Vlaamse Regering een ingrijpende hervorming van de inburgering- en integratiesector goed. Een grote fusiebeweging zou het aantal organisaties herleiden van 33 tot 4:

- het Agentschap Integratie en Inburgering (AgII) voor heel Vlaanderen
- Atlas in de stad Antwerpen
- Amal (toen nog In-Gent) in de stad Gent
- het Huis van het Nederlands in Brussel

Dit jaar tien jaar geleden, in **2015**, werd het fusietraject afgerond. De agentschappen rond Inburgering en Integratie bestaan dus 10 jaar. Organisaties konden hun expertise voortaan gemakkelijker delen over de regio's heen.

Tijdens de vorige Vlaamse Regering, van **2019 tot 2024**, werd het inburgeringsbeleid nog slagkrachtiger. De nadruk kwam te liggen op:

- meer economische zelfstandigheid;
- snelle en actieve deelname aan de maatschappij;
- verdergaande taalverwerving;
- kennis van de Vlaamse waarden en samenleving.

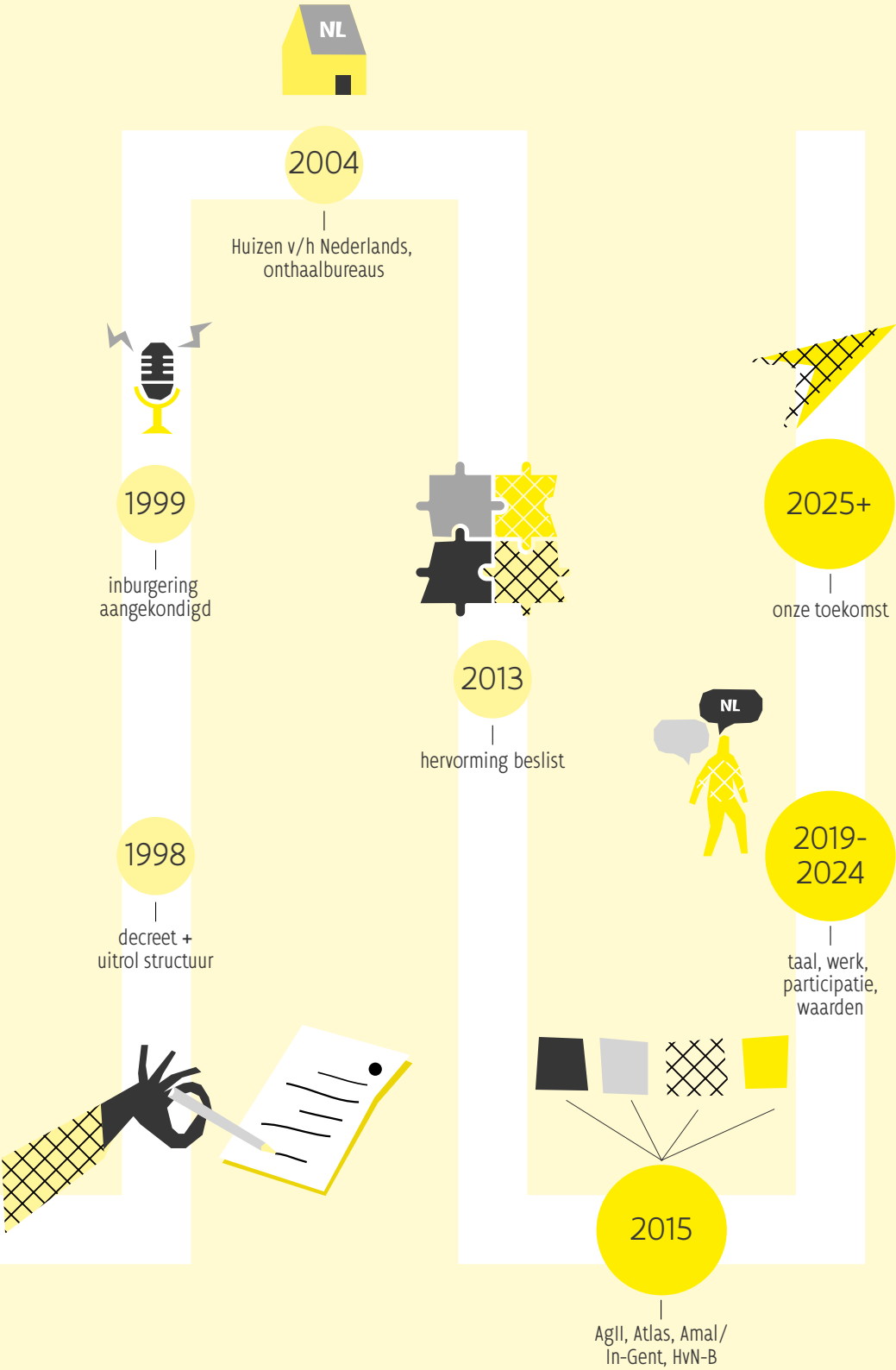
1945

naoorlogse instroom

1996

strategisch plan

Agentschap Binnenlands Bestuur: partner in beleid

De missie van het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) is duidelijk: "ABB bouwt mee aan een duurzaam en democratisch samenleven in diversiteit, door burgers en bestuur te verbinden en te versterken". Zo ondersteunt ABB onder andere de Vlaamse minister voor Integratie en Inburgering om een coherent en duurzaam beleid uit te bouwen.

ABB is een **beleidsvoorbereidend agentschap**.

- Het ontwikkelt het beleid en volgt dat op met wetenschappelijk onderzoek en monitoring.
- Het zet doelgericht netwerken op samen met de verschillende bestuursniveaus, internationale partners, het maatschappelijke middenveld en de academische wereld.
- Het stelt regelgevende kaders op en brengt die samen met partnerorganisaties in de praktijk, eventueel met financiële ondersteuning.
- Het geeft ruimte aan partners om experimenten en pilootprojecten op te zetten, om met die nieuwe inzichten toekomstig beleid te inspireren en vorm te geven.

De agentschappen (Agentschap Integratie en Inburgering AgII, Amal in Gent en Atlas in Antwerpen) zijn **beleidsuitvoerende agentschappen**. Zij staan in voor de uitvoering van het integratie- en inburgeringsbeleid, zoals beschreven in de decreten, besluiten en andere regelgeving over het Vlaams integratie- en inburgeringsbeleid.

Onderzoek door ABB: de vinger aan de pols

Meer dan 20 jaar expertise

Het onderzoek naar integratie en inburgering en de monitoring ervan evolueerde de afgelopen 20 jaar enorm. Vanuit ABB wordt dit aangestuurd in samenwerking met heel wat onderzoeksinstituten.

Monitoren van het integratiebeleid

Een beleid afstemmen op een diverse samenleving begint bij kennis en begrip. Dat doe je op basis van monitoring en impliceert een systematische opvolging van data om evoluties in de tijd na te gaan. ABB ontwikkelde 4 monitoringsinstrumenten om integratie- en inburgeringsthema's systematisch op te volgen.

1 Jaarrapport inburgering

Het jaarrapport inburgering biedt sinds 2019 een beeld in cijfers van de verschillende aspecten van het inburgeringsbeleid over de afgelopen 10 jaar. Het rapport toont tendensen, evoluties en geeft een stand van zaken van de inburgeringscijfers.

vlaanderen.be/inclusie/cijfers-en-onderzoek#onderzoek

2 Lokale integratiescan

De Lokale Integratiescan is een instrument dat sinds 2021 bestaat. Het maakt deel uit van de Gemeente- en Stadsmonitor en is de opvolger van de Lokale Integratie- en Inburgeringsmonitor (LIIM). Je kan indicatoren selecteren in 'Jouw lokale integratiescan' om

de lokale situatie in jouw gemeente in beeld te brengen.

stadsmonitor.vlaanderen.be/download-rapporten

3 Barometer samenleven

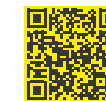
De Barometer Samenleven is een dashboard. Het monitort 8 doelstellingen van 'samenleven in diversiteit' sinds 2022 en geeft per doelstelling aan in welke richting de situatie evolueert in Vlaanderen. Het dashboard bevat zowel administratieve gegevens als surveygegevens uit de survey 'Barometer Samenleven'.

barometersamenleven.be

4 Survey Samenleven in Diversiteit

De Survey Samenleven in Diversiteit (SID-survey) is een grootschalige bevraging afgenomen in 2017 en 2022 bij ongeveer 4.500 en 5.100 personen van Belgische, Marokkaanse, Turkse, Poolse, Roemeense en Congolese herkomst. In 2022 bevroeg ABB ook een groep personen van Afghaanse herkomst. De SID-survey focust op de aspecten van 'samenleven in diversiteit' die in de administratieve data en algemene bevolkingssurveys onderbelicht blijven.

samenleven-in-diversiteit.vlaanderen.be

Zoektocht naar antwoorden

Monitoring is 1 iets, maar onderzoek is het tweede fundament van doorzicht beleid. Verkennend onderzoek en evaluatieonderzoek zijn onmisbaar om relevante antwoorden te bieden op complexe maatschappelijke uitdagingen. Denk maar aan het uitgebreide onderzoek van de OESO naar de integratie van migranten (en hun kinderen). Een overzicht van de onderzoeken van de voorbije jaren en van het lopend onderzoek vind je op:

vlaanderen.be/inclusie/cijfers-en-onderzoek

Met de netwerkgroep integratieonderzoek houdt ABB een overzicht van allerlei onderzoek dat op het terrein gebeurt. De netwerkgroep is de perfecte plek om kennisuitwisseling tussen de overheid, de academische wereld en het middenveld te bevorderen. Deze groep komt tweemaal per jaar samen en werkt thematisch. De laatste onderwerpen waren:

- de integratie van Oekraïense ontheemden
- politieke participatie
- herkomst en handicap

Tom De Keyzer (Atlas): “In de kantine hier in Atlas riep iemand plots: ‘Meneer Tom!’ Een oud-leerling van toen ik OKAN-leerkracht was, werkt nu als tolk bij een cursus Maatschappelijke Oriëntatie. Het is heel hoopgevend om te zien dat jongeren die je destijds begeleidde in hun allereerste maanden in België, zich nu mee inzetten voor de integratie van zij die na hen toekomen.”

Félix Torres Miralles (HvN): “Ik werk al bijna 15 jaar voor het Huis van het Nederlands Brussel. Het leukste aan mijn werk vind ik de interactie met de mensen en de gesprekken die ook verder gaan dan het leerproces. Ik hield er de vriendschap met mijn klant Manuel aan over. Ik ben op bezoek geweest bij hem in Sevilla en hij bij mij in Dilbeek. We houden nog bijna dagelijks contact.”

Hans Bauters (HvN): “Het leukste aan mijn werk is de verbondenheid die ontstaat tussen anderstaligen en vrijwilligers. Dat maakt Brussel sterker en de stad heeft dat nodig om een aangename plaats te zijn. Ik leerde hier veel communicatievaardigheden en manieren om anderstaligen en vrijwilligers duurzaam aan het Huis te binden.”

Hadiga Dighou (Atlas): “Vaak herken ik een stuk van mezelf — en zeker van mijn ouders — in de nieuwkomers die ik via mijn job ondersteun. Je ziet hier dat mensen een enorm aanpassingsvermogen hebben. Door met hen te werken, relatieveer ik mezelf en mijn eigen issues veel meer.”

Hakan Atmaca (Atlas): “We laten onze klanten vooruitgaan. Ik had eens mijn tante op bezoek uit Amerika en we liepen over straat. Veel oud-kanten begroetten me met ‘Hallo Hakan!’ Ze was trots op mij omdat ze het gevoel had dat heel de stad me kende. Je doet echt iets voor de stad, zei ze.”

Mohammed Rabhi (Agil): “Ik werk al meer dan 14 jaar voor het agentschap. De organisatie heeft een enorme evolutie doorgemaakt richting professionalisering, vooral na de fusie van verschillende organisaties. Werken voor Agil is voor mij een droomjob, waar we elke dag het verschil maken voor onze doelgroep en partners.”

Rachida Sami (Agil): “Ik ondersteun lokale besturen onder meer bij projecten over brugfiguren, participatie, ouderbetrokkenheid in scholen en oefenkansen Nederlands. Het is enorm motiverend als een lokaal bestuur de beoogde doelstellingen bereikt van een project dat ik mee ondersteunde.”

Geert Van den Bossche (Amal): “Ik wil de veranderingsbewustheid van de ontvangende samenleving versterken. Dat begint bij bewustwording en kleine acties die mensen doen geloven dat zij mee het verschil kunnen maken. Via onze begeleidingen en vormingen hoop ik mijn enthousiasme over te dragen om samen een steentje te verleggen in de rivier van het gastvrij samenleven in diversiteit.”

Leen Gaublonne (Amal): “Ik was er vanaf het begin bij, toen de Huizen van het Nederlands ontstonden. Sinds mijn start ben ik altijd betrokken gebleven bij het thema taal. Het mooiste aan een nieuwe taal leren, vind ik dat het deuren opent naar mensen, verhalen en verbinding.”

Emin Özdemir (Amal): “Ik krijg energie van de veerkracht van nieuwkomers en ik ben trots dat ik mee hun brug naar de toekomst kan zijn.”

Sara Leunis (Agil): "Het agentschap is niet alleen een kansfabriek voor onze inburgeraars en anderstaligen, ook medewerkers krijgen kansen om zich te ontplooiën. Heel wat van onze medewerkers zijn ex-inburgeraars, sommige leidinggevend waren ooit eerstelijnsmedewerker en tal van collega's werkten voordien al voor verschillende diensten."

Filmon Ghebrehiwot (Atlas): "Voordat ik hier begon, dacht ik vooral binnen de kaders van mijn eigen cultuur, tradities en geloof. Maar nu zie ik hoeveel we toch gemeenschappelijk hebben, zelfs met mensen uit totaal andere delen van de wereld. Je inspireert en leert heel veel van elkaar."

Evgenia Krylova (Agil): "Wat mij al 20 jaar motiveert in mijn werk als consulent Nederlands leren, is de dankbaarheid van de mensen die mijn bureau verlaten. Ze weten dan goed wat de volgende stap is in hun lange parcours om Nederlands te leren. Zo'n begeleiding aan de start van hun traject bespaart mensen tijd, geld, moeite en stress. Ik ben blij dat ik voor hen dat verschil kan maken."

Ann Bockstal (HvN) "Ik werk al 22 jaar voor het Huis van het Nederlands Brussel. Er is op die tijd veel veranderd. Maar het gevoel dat altijd blijft, is het gevoel van thuiskomen. Iets betekenen voor anderen en samenwerken, dat is waardoor ik nog altijd evenveel energie heb."

Kinga Pelka (Atlas): "De collega's zijn heel verschillend en toch werken we elke dag nauw samen om er te zijn voor de nieuwe mensen in onze gezamenlijke stad. We willen een weerspiegeling zijn van de samenleving en een voorbeeld voor de wereld buiten de Atlaasmuren."

Kalifa Diaby (Amal): "Ik ben een bevoorrecht persoon. Als trajectbegeleider ontvang ik elke dag de wereld in al haar diversiteit op mijn werk: mensen van verschillende nationaliteiten, met een enorme expertise, veel potentieel en een sterke wilskracht. Mensen die vooruit willen. Dat is wonderlijk om te zien. Het geeft me elke dag opnieuw energie."

Joris Eikenaar (Agil): "Ik werkte op verschillende organisatie-niveaus, maar mijn motivatie is altijd dezelfde gebleven: de menselijke kant van migratie. Zorgen dat mensen zich welkom voelen, een warm onthaal krijgen en hun weg vinden in een complexe samenleving."

Ann Goeminne (HvN) "Het leukste aan mijn job: ik kom in contact met heel veel diverse mensen én ik kan dat goed combineren met mijn kennis van talen."

Gergana Georgieva (Amal): "Tolken is voor mij zowel inhoud als emotie vertalen. Het is verhalen tot leven brengen en ze omkleden in een ander jasje, in een andere taal. Het is mensen verbinden en heel even in iemands ziel kruipen."

Marleen Martens (Amal): "Ik ben blij dat ik kan werken in een organisatie die vertrekt vanuit een realistische visie op de samenleving: migratie en de daaruit volgende diversiteit is normaal én nodig. Wij werken vanuit menselijkheid en hoopvolle, gezamenlijke actie."

Kernopdrachten van de agentschappen

AgII, Amal, Atlas en Huis van het Nederlands Brussel helpen, begeleiden en moedigen personen van buitenlandse herkomst en anderstaligen aan om ten volle deel te kunnen uitmaken van de samenleving.

1 Zelfredzaamheid van personen van buitenlandse herkomst

De inburgeringstrajecten geven inburgeraars handvaten om sneller hun weg te vinden in onze maatschappij. In deze trajecten wordt ingezet op taalverwerving, kennismaking met de Vlaamse samenleving, netwerken opbouwen en activering.

2 Structureel werken aan integratie.

Naast het versterken van individuen, zetten agentschappen zich in om toegankelijkheid van reguliere organisaties, voorzieningen en lokale besturen te verhogen. Hiervoor wordt adviesverstrekking en praktijkondersteuning geboden rond taalbeleid, taalpromotie, integratie en juridische vragen.

3 Zorgen voor draagvlak, genuanceerde beeldvorming en sociale samenhang

Integratiebeleid richt zich op de hele samenleving en vraagt betrokkenheid van alle burgers. De agentschappen zetten daarom in op het actief informeren over diversiteit, spanningen helpen voorkomen en bijdragen aan sociale cohesie. Dit gebeurt via sensibilisering, bevordering van interactie en het bestrijden van racisme en discriminatie via preventieve en gedragsveranderende acties.

4 Ondersteuning van een inclusief lokaal beleid

De agentschappen adviseren en ondersteunen organisaties, voorzieningen de VGC en lokale besturen om samen vorm te geven aan een onderbouwd, afgestemd, gecoördineerd en inclusief lokaal integratiebeleid. Vanuit een objectieve omgevingsanalyse worden voorstellen gedaan die rekening houden met de specifieke lokale noden en mogelijkheden.

5 Oriëntering naar het NT2-aanbod

Voor anderstaligen die Nederlands willen leren, verstrekken de agentschappen en het Huis van het Nederlands Brussel advies en voorzien ze begeleiding op maat in functie van het meest geschikte aanbod Nederlands als Tweede Taal (NT2).

6 Regie over NT2-aanbod

Om te zorgen dat een kwalitatief en kwantitatief afgestemd NT2-aanbod voorhanden is, zorgen de agentschappen en het Huis van het Nederlands Brussel voor de coördinatie en afstemming van het aanbod op de noden van anderstaligen.

7 Testen van het taalniveau Nederlands

Omdat anderstaligen op allerlei manieren Nederlands kunnen leren, wordt ook de mogelijkheid voorzien om op een kwaliteitsvolle en laagdrempelige manier hun taalniveau Nederlands vast te stellen en hiervoor een bewijs uit te reiken.

Integratie: samen leven, samen bouwen

In Vlaanderen is integratie geen eenrichtingsverkeer, maar een **wederzijds proces** waarbij personen van buitenlandse herkomst én de ontvangende samenleving in dialoog gaan, elkaar versterken en samen groeien. Het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid legt de fundamenteën voor een samenleving waarin mensen **niet naast elkaar leven, maar mét elkaar.**

Integratie is een **gedeelde opdracht**. De Vlaamse overheid, steden en gemeenten, middenveldorganisaties én de gehele bevolking dragen via een structureel geheel aan maatregelen en inspanningen samen bij aan een inclusieve samenleving.

Lokale besturen en de Vlaamse Gemeenschapscommissie in Brussel krijgen een sleutelrol. Zij detecteren noden en bouwen, samen met hun lokale actoren, een inclusief lokaal integratiebeleid uit want zij kennen als geen ander hun lokale context om van diversiteit te groeien naar verbondenheid.

Horizontaal beleid, brede impact

Het integratiebeleid is "horizontaal" georganiseerd. Integratie raakt alle domeinen van het leven: van onderwijs tot werk, van cultuur tot welzijn. Door samenwerking tussen al deze domeinen ontstaat een samenhangend geheel dat personen van buitenlandse herkomst ondersteunt in hun traject naar volledige deelname aan de samenleving.

Participatie als motor

Personen van buitenlandse herkomst moeten niet enkel worden begeleid, zij moeten ook actief worden betrokken. Zo ontstaat een dynamiek waarin personen van buitenlandse herkomst ook meeschrijven aan het verhaal van Vlaanderen.

Van welkom naar thuis

Het integratiebeleid wil meer zijn dan een welkom. Het wil bijdragen aan een gevoel van **thuis-zijn**. Personen van buitenlandse herkomst krijgen de tools aangeboden om hun plaats te vinden. Maar even belangrijk is de **ontmoeting** om samen te leven, verhalen te delen en te bouwen aan vertrouwen.

Samen vooruit

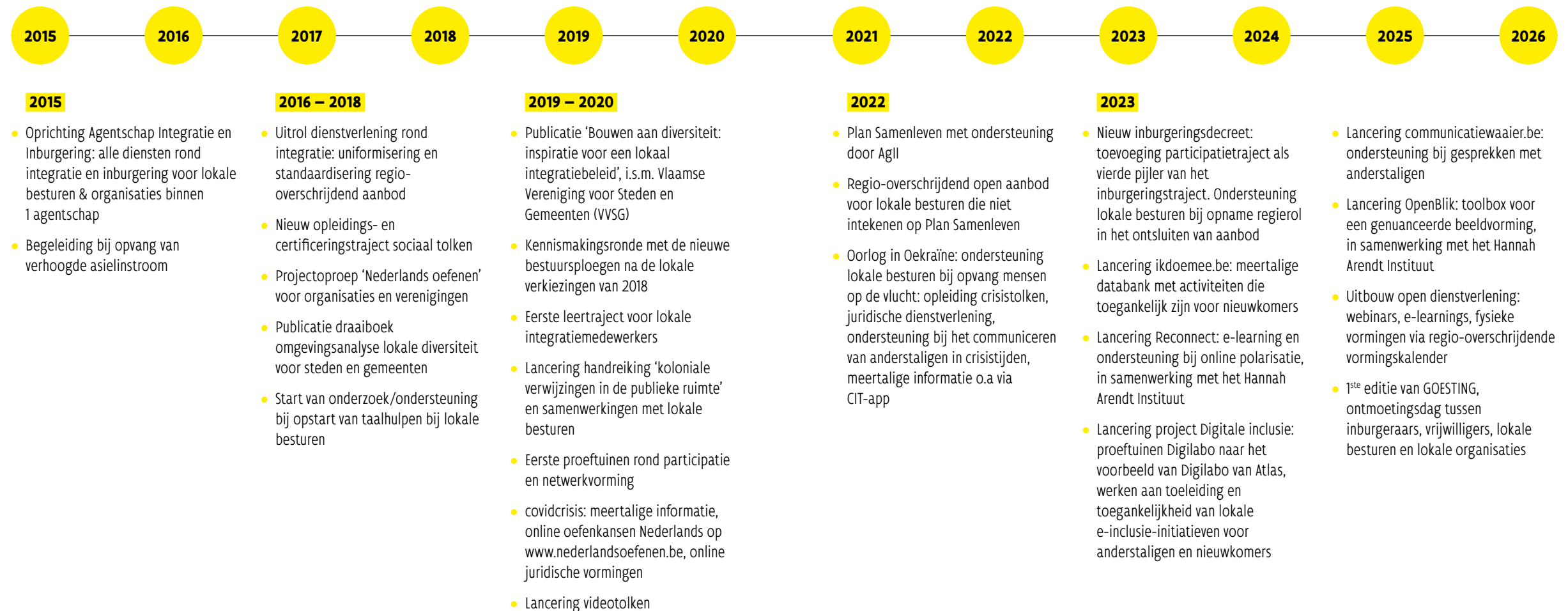
Een inclusieve samenleving vraagt inspanning, dialoog en samenwerking. Maar ze levert ook **meer verbondenheid, meer kansen en meer veerkracht** op. Vlaanderen kiest resoluut voor een samenleving waarin verschillen geen breuklijnen zijn, maar bouwstenen voor een rijker geheel.

Evolutie van de diensten voor lokale besturen en organisaties van het Agentschap Integratie en Inburgering

AGII

AgII biedt lokale besturen en organisaties ondersteuning op het gebied van samenleven en taal, sociaal tolken en vertalen en juridische dienstverlening. Een historisch overzicht:

Leerkrachten ondersteunen in een superdiverse klas

DemoKlap is een praktijkgericht leertraject waarin Atlas leerkrachten helpt omgaan met uitdagende uitspraken of moeilijke thema's in een superdiverse klasomgeving.

Atlas biedt concrete oefeningen, lesmateriaal en trainingen aan in specifieke vaardigheden, kennis en houding. Doorheen het schooljaar gaat het agentschap aan de slag met de hele klas, de leerkrachtenteams en de directies.

Het onderwijs wordt steeds diverser. Dat brengt nieuwe perspectieven én spanningen met zich mee. DemoKlap helpt scholen om van die spanning en conflicten een leerkans te maken.

Veiligheid, vertrouwen en wederzijds respect

Sam Mampaey, educatief medewerker DemoKlap: "Het project startte in 2016 met een eenvoudig idee. We leerden leerlingen kritisch nadenken en verbindend communiceren. Gaandeweg ontdekten we dat er meer nodig was. DemoKlap zet daarom eerst in op veiligheid, vertrouwen en wederzijds respect. Je moet jezelf en andere meningen eerst in vraag stellen voor je in discussie gaat. Leerkrachten en leerlingen leren hun gevoelens en behoeften achter conflicten herkennen om die duurzaam aan te pakken. Ze ontdekken dat een goede discussie geen strijd is, maar een kans om elkaar beter te begrijpen. Niet alleen verschillen komen aan bod, ook gelijkenissen krijgen ruimte, zodat je de verbinding met elkaar niet verliest."

Groeien in omgang met diversiteit vraagt oefening, tijd en begeleiding

DemoKlap groeide van een begeleiding van enkele maanden tot een traject van soms 2 schooljaren. Scholen kunnen kiezen om:

- het materiaal zelfstandig toe te passen;
- ideeën op te doen tijdens een inspiratiesessie;
- een schooljaartraject onder begeleiding van Atlas aan te gaan.

De oefening over referentiekaders gaat over je manier van kijken naar de wereld en dat is voor veel leerkrachten en leerlingen een oogopener. Een goede discussie hoeft niet te lijken op de polariserende debatten die je vaak in de media ziet. DemoKlap toont dat je tijdens een gesprek ook van mening mag veranderen of dat je niet over alles een mening moet hebben. Dat is voor veel leerlingen nieuw. "We merken dat scholen het belang inzien van dit soort vaardigheden en dat je er best zo vroeg mogelijk mee begint. Daarom breiden we DemoKlap stilaan uit naar de lagere school", aldus Sam.

Maatschappelijke gebeurtenissen sijpelen de klas binnen

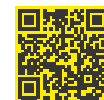
Leerkracht Mattias van het Xaverius-college in Borgerhout: "Sinds ik begon met lesgeven, is er veel veranderd in de wereld. Maatschappelijke gebeurtenissen sijpelen de klas in en hebben een impact op mijn leerlingen en op mij. Thema's zoals racisme, kolonisatie, hoofddoekenverbod, genderidentiteit... Dat zijn zaken die echt leven bij de jeugd. Als leerkracht bots ik dan soms op mijn limieten. Ofwel word ik zelf te sturend en probeer ik de leerlingen af te halen van bepaalde opinies, ofwel ga ik het gesprek helemaal uit de weg. Soms weet je zelf ook gewoon niet genoeg over bepaalde onderwerpen. Ik voel dat het soms heel moeilijk is om de nuance op te zoeken. Bij DemoKlap leer je echt luisteren naar elkaar. Je leert je klas anders bekijken.

De stille en de luide leerlingen zijn nog altijd dezelfde. Maar nu is er meer vertrouwen, we kunnen meer tegen elkaar zeggen. Mijn favoriete methodiek is de Socrates-methode: je stelt kritische vragen, niet om de ander vast te rijden maar om echt in de diepte te gaan. Het gesprek blijft veilig. Daarom is DemoKlap een totaalpakket waar we veel uit halen."

Leerlingen warm onthalen en diversiteit omarmen

Sam Mampaey: "De polarisatie in de samenleving is de afgelopen 10 jaar toegenomen en dat voelen we ook in de klas. Door corona en het smartphonegebruik zijn leerlingen veranderd. Ze kampen vaker met concentratieproblemen en hebben moeite om feiten van fake news te onderscheiden. Scholen grijpen terug naar duidelijke regels en routines door de toenemende gedragsproblemen. Maar leerlingen met warmte behandelen en hun diversiteit omarmen, is minstens zo belangrijk voor een sterk pedagogisch project. Je moet altijd ruimte maken om dingen in vraag te stellen. DemoKlap biedt een antwoord op die complexe uitdagingen."

Meer info op
www.atlas-antwerpen.be/demoklap

Project Buur en Natuur

Met Buur en Natuur sloegen Natuurpunt Regio Gent en Amal de handen in elkaar om Gentenaars met en zonder buitenlandse herkomst samen te brengen in de natuur. Het project biedt deelnemers de kans om:

- hun netwerk uit te breiden;
- elkaar beter te leren kennen;
- te genieten van de Gentse natuur;
- samen rust en verbinding te vinden;
- Nederlands te oefenen (zeker voor nieuwe taalleerders).

In kleine groepjes trekken deelnemers eropuit naar onder meer de Bourgoyen-Ossemeersen. Er zijn ook wandelingen voor ouders met kinderen, aangevuld met speelse workshops van Natuurpunt Gent. Zo ontstaan warme ontmoetingen, nieuwe vriendschappen en een extra oefenkans Nederlands.

Het project kon van start gaan dankzij een Gentse startsubsidie. Die ondersteunde initiatieven om Gentenaars die in een kwetsbare situatie leven, samen te brengen en te versterken. Nadien werd Buur en Natuur gedragen door Natuurpunt Regio Gent, met extra middelen via het Plan Samenleven van Amal. Vandaag maakt het project deel uit van het volwaardige aanbod van Natuurpunt Regio Gent. De activiteit is super populair en trekt veel verschillende mensen aan.

Meer info op
amal.gent/activiteiten/buur-en-natuur

Leuven verbindt met taal: samen voor een warm talenbeleid

Margot D'Hertefelt is deskundige talenbeleid bij de dienst Diversiteit en Gelijke kansen van stad Leuven. Samen met Delphine Vandermersch, consulent integratie bij het Agentschap Integratie en Inburgering, werkt zij aan een talenbeleid voor stad Leuven. Hoe verloopt dat?

Vanwaar de nood aan een talenbeleid?

► **Margot** "In Leuven spreken we van een talenbeleid in het meervoud omdat dat de nadruk legt op meerdere talen en niet enkel op het Nederlands. Het moet de taalvaardigheid van de inwoners van Leuven versterken. Dat staat ook zo in de doelstellingenboom van de stad. Maar wat nog ontbrak, was een gedeelde visie waarom we hier als stad op wilden inzetten en waar we naartoe wilden. Samen met AgII organiseerden we daarom 2 brainstormsessies. Daarbij betrokken we medewerkers van verschillende diensten die in aanraking komen met Leuvenaars die Nederlands leren: de bibliotheek, de dienst Burgerzaken, buurtwerk, etc. Daaruit vloeide een visietekst. Die kadert zowel het belang van Nederlands als verbindende taal als de wil om toegankelijk te communiceren met burgers."

Hoe pakten jullie dit aan?

► **Margot** "We onderzochten eerst de Leuvense realiteit, meer bepaald de diversiteit en het bestaande aanbod oefenkansen. Het agentschap hielp ons antwoorden op de vele vragen die we hadden. Ik geef er enkele mee. Welke doelgroepen zijn er in Leuven? Wat is het aanbod, zowel van de stad als van

andere organisaties? Sluit het aanbod aan bij de doelgroep? Sommige initiatieven bestaan al 25 jaar. Voldoen die nog aan de noden? Hoe kunnen we die versterken? Welke acties moeten we ondernemen?"

Hoe is de communicatie met anderstaligen verbeterd in Leuven?

► **Delphine** "AgII geeft enkele keren per jaar vormingen aan stadspersoneel en medewerkers van verschillende Leuvense organisaties. Daarin focussen we op mondelinge en schriftelijke, duidelijke taal en het gebruik van taalapps. De stad maakte ook een aangepaste versie van onze communicatiewaai. Dat is een tool om gesprekken met anderstaligen te ondersteunen. Die geeft aan wanneer je welk hulpmiddel kan inzetten. Op een inspiratiedag over taal voor Leuvense organisaties en stadsdiensten werd dit uitgebreid toegelicht."

Is er ook een aanbod voor de vrijwilligers van oefenkansen Nederlands?

► **Delphine** "Op vraag van de vrijwilligers van praatgroepen organiseren we vormingen op maat. Dit naar aanleiding van specifieke uitdagingen waarmee ze geconfronteerd worden. Zo gaf onze

expert diversiteit bijvoorbeeld een vorming over omgaan met grensoverschrijdende uitspraken tijdens een taal oefenkans. Daarnaast zijn er de standaardvormingen zoals omgaan met niveauverschillen in de groep en babbelmethodeken.

Samen met de vrijwilligers reflecteerden we ook over de kwaliteit van oefenkansen en hoe ze die kunnen verbeteren. De info uit onze AgII-publicatie over wat een kwaliteitsvolle oefenkans is, de tips en oefeningen, waren heel nuttig."

Hoe werden de oefenkansen Nederlands versterkt?

► **Margot** "We organiseerden een partnernetwerk rond oefenkansen Nederlands. Daarin zitten niet alleen aanbieders van oefenkansen Nederlands, maar ook taalscholen, de Jeugddienst, VDAB of de fietsschool. Delphine hielp dit mee op poten zetten. Ze putte daarbij uit eerdere ervaringen van AgII met soortgelijke initiatieven. De eerste bijeenkomst wijdden we bijna volledig aan luisteren naar wat die partners nodig hebben, welk engagement ze willen of kunnen opnemen en hoe we ervoor kunnen zorgen dat dit een meerwaarde vormt voor hen.

We kunnen nu echt wel spreken van een succes. Het netwerk kwam onder-tussen al 4 keer bijeen, telkens bij 1 van de partners. De opkomst is altijd groot. De deelnemers wisselen tips uit, leren elkaars werking beter kennen en maken afspraken over samenwerking en doorverwijzing. Ze krijgen antwoord op concrete vragen zoals: wat voor oefenkansen zijn geschikt voor hoger opgeleiden? Of wat willen inburgeraars doen in hun vrije tijd? Delphine checkt dan bij haar collega's en zusteragentschappen of daar inspirerende initiatieven over bestaan. Het fijne is dat de agenda gaandeweg inhoudelijk gevuld wordt door de partners zelf. Ze nemen dit in eigen handen."

"Het agentschap hielp ons antwoorden op de vele vragen die we hadden."

Wat is de meerwaarde van de ondersteuning van AgII?

► **Margot** "Het agentschap beschikt over een enorme waai aan expertise. De medewerkers hebben een waardevol helikopterzicht omdat ze de ervaringen van andere lokale besturen meenemen. Zo inspireren we elkaar.

Delphine helpt ons bij concrete vraagstukken. Zo worstelden we bijvoorbeeld met welke rol we als stadsbestuur moeten opnemen voor oefenkansen.

Moeten wij dit trekken of uitbesteden aan andere organisaties? Dan is het heel handig dat Delphine bij collega's kan checken hoe andere lokale besturen dat aanpakken. Ze legde ons verschillende scenario's voor vanuit de praktijk van 3 lokale besturen. Zo kon de stad Leuven de voor- en nadelen afwegen en kiezen wat het beste bij hen past. Ze koos ervoor om de regierol in handen te houden."

Welke conclusies wil je meegeven vanuit jouw ervaring voor wie een talenbeleid opzet?

► **Margot** "Begin met een analyse of een bevraging. Dat hoeft niet zo groots te zijn als het klinkt. Durf hierbij ook hulp inschakelen van AgII of van andere lokale besturen die al soortgelijke zaken deden. Breng het aanbod en de doelgroepen in kaart. Dat vormt een stevige basis om het beleid rond uit te

bouwen en prioriteiten te stellen. Als je de realiteit kent, wordt ook duidelijk wat de vervolgstappen zijn. Toets met de partners af of dat tegemoet komt aan hun noden. Met de input die we zo verzamelden, kunnen we nog jaren verder." •

Van inspiratie tot impact: hoe AgII lokale besturen versterkt

Directeur samenleven en taal Ann Van Damme werkte voor haar overstap naar Agentschap Integratie en Inburgering in 2016 als integratie-ambtenaar bij stad Kortrijk. Hoe blikt zij terug op de evolutie van de dienstverlening voor lokale besturen van het AgII?

Wat nam je mee van je eigen ervaringen als medewerker van een lokaal bestuur?

De samenwerking met deSom vzw, één van de organisaties die inkantelde in AgII, inspireerde me bij de uitbouw van onze dienstverlening. Mijn beste ervaring was het project Toeleiders in diversiteit waarbij brugfiguren worden ingezet tussen nieuwkomers en de Kortrijkse diensten. De nauwe samenwerking met een medewerker van deSom leerde me hoe belangrijk het is om iemand te hebben die jouw lokaal bestuur en de context goed kent, van dichtbij samenwerkt rond een concreet project, advies geeft en ook een deel van het werk op zich neemt of handen uit de mouwen steekt. We willen echt een verschil maken in de praktijk voor lokale besturen. Ze staan er niet alleen voor.

Hoe evolueerde de dienstverlening?

Een grote verandering is dat we de noden van lokale besturen meer centraal stellen. Niet elk lokaal bestuur is hetzelfde. Er zijn centrumsteden die al heel lang bezig zijn en veel expertise hebben. Die vragen of we hen kunnen helpen met een nieuw thema of een innovatief project. Aan de andere kant zijn er bijvoorbeeld plattelandsgemeenten die nog maar net starten met een integratiebeleid en die ons vragen om hen wegwijs te maken. We hebben nu aandacht voor die verschillen en pakken ons aanbod meer gedifferentieerd aan.

We hebben de voorbije jaren de keuze gemaakt om onze expertise verder uit te bouwen op drie thema's: taal, verbinding en participatie. Deze sluiten nauw aan bij de vragen van lokale besturen en komen ook terug bij andere sectoren zoals werk, onderwijs of vrije tijd.

Zijn die thema's in de loop der jaren gewijzigd?

Het thema taal staat steeds meer op de voorgrond. Tien jaar geleden hadden weinig lokale besturen een taalbeleid. Nu zijn er steeds meer besturen meer mee bezig. Ook participatie wint aan belang. Dat komt onder andere doordat sinds januari 2023 het participatietraject een vast onderdeel is van het inburgeringstraject. Lokale besturen ontsluiten het aanbod aan activiteiten waarbij inburgeraars hun netwerk kunnen uitbreiden en Nederlands oefenen.

Wat is er de voorbije jaren veranderd in de werking van lokale besturen op het gebied van samenleven?

Plan Samenleven heeft veel in beweging gezet. Er was natuurlijk een grote financiële impuls, maar het werken met 24 acties op verschillende domeinen zette ook verschillende lokale besturen aan om meer horizontaal te gaan werken en om verschillende diensten bij het integratiebeleid te betrekken, zoals bijvoorbeeld Jeugd, Cultuur en Vrije tijd.

“Een grote verandering is dat we de noden van lokale besturen meer centraal stellen. Niet elk lokaal bestuur is hetzelfde.”

Op welke verwezenlijkingen ben je het meest trots?

Uit onze tevredenheidsmeting blijkt dat bijna 80% van de lokale besturen tevreden is over onze dienstverlening. Daar ben ik wel fier op. Al willen we natuurlijk dat die tevredenheid nog groeit.

Waar ik ook trots op ben, is onze respons op crisissituaties zoals covid en de opvang van mensen op de vlucht uit Oekraïne. We schakelden snel en boden onder meer hulp bij de meertalige communicatie, sociaal tolken en juridische informatie. Het is zo belangrijk om lokale besturen en organisaties ook op zo'n momenten te ondersteunen.

Hoe zie je de toekomst?

Een aantal zaken uit Plan Samenleven nemen we mee: een vast aanspreekpunt, concrete acties en aanwezigheid op het terrein. We willen lokale besturen vooral ontzorgen. Vanaf 2026 kunnen alle lokale besturen gebruik maken van ons basispakket. Met keuze uit tien verschillende onderdelen, stel je een pakket samen op maat van de stad of gemeente. Wil een lokaal bestuur extra inzetten op sociale cohesie via ontmoeting, een warm onthaal, Nederlands als verbindende taal, een inclusieve werkvloer, een toegankelijke dienstverlening...? Dan is er ons verdiepend aanbod sociale cohesie. ●

Inburgering: soms verplicht, maar altijd een troef

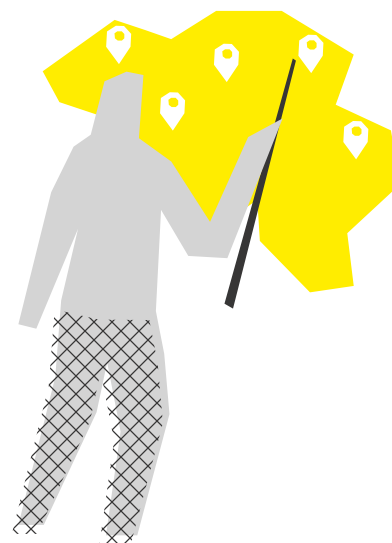
Een specifieke doelgroep waar we een actief inburgeringsbeleid voor voeren zijn de personen die recent migreerden naar Vlaanderen. Via een inburgerings-traject ondersteunen we inburgeraars om hun plaats te vinden in de samenleving. Inburgeraars krijgen kansen om tot een grotere zelfredzaamheid te komen en deel te nemen aan de maatschappij. Bij de start van hun traject tekenen ze een inburgeringscontract waarin ze zich engageren om de 4 onderdelen van het traject te doorlopen. Ze krijgen een inburgeringsattest als ze dat succesvol afgerond hebben.

In grote lijnen is iedereen met niet-Belgische nationaliteit met een legaal en duurzaam verblijf doelgroep van inburgering. Zij die voor het eerst ingeschreven worden met een duurzaam verblijf worden sinds de invoering van inburgering in Vlaanderen (2004) verplicht om zich in te burgeren. Maar wanneer men bv. arbeidsmigrant is, of een EU-nationaliteit heeft, is men vrijgesteld van die verplichting en kan men vrijwillig een traject volgen. In Brussel is tevens een verplichting ingevoerd door de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie sinds 1 juni 2022. Door een Vlaams traject in Brussel te volgen kan worden voldaan aan te verplichting.

Inburgeraars staan er niet alleen voor

Het inburgeringstraject omvat 4 pijlers (zie infographic). Nieuwkomers worden in hun traject begeleid en ondersteund door de agentschappen integratie en inburgering.

Via deze begeleiding wordt, binnen de geldende verplichtingen per trajectonderdeel, een aanbod op maat samengesteld vanuit een integrale benadering, met name een gelijktijdige aandacht voor onderwijs, welzijn, cultuur en tewerkstelling. De individuele ondersteuning heeft tot doel om in samenwerking met de betrokkene specifieke administratieve, sociale, psychische of fysieke problemen en/of specifieke interesses door te nemen en te zorgen voor een gerichte doorverwijzing naar reguliere voorzieningen.

1 Maatschappelijke Oriëntatie (M0)

De inburgeraars volgen een cursus die hun inzicht verschaft in onze samenleving. In hun moedertaal leren ze over welke normen en waarden gelden en wat hierbij hun rechten maar ook hun plichten zijn. Na die cursus volgt een test.

De 4 pijlers van inburgering

Nieuwkomers die een inburgeringscontract aangaan, volgen een traject dat uit 4 pijlers bestaat. Ze krijgen een inburgeringsattest als ze dat traject succesvol afronden.

2 Nederlandse Taalverwerving (NT2)

Om onderdeel te kunnen uitmaken van een samenleving is een gemeenschappelijke taal onontbeerlijk. Daarom maakt het leren van de Nederlandse taal ook deel uit van het inburgeringstraject. Momenteel ligt het taalniveau om A2 maar zal dit niveau in de toekomst verhoogd worden naar B1 mondeling.

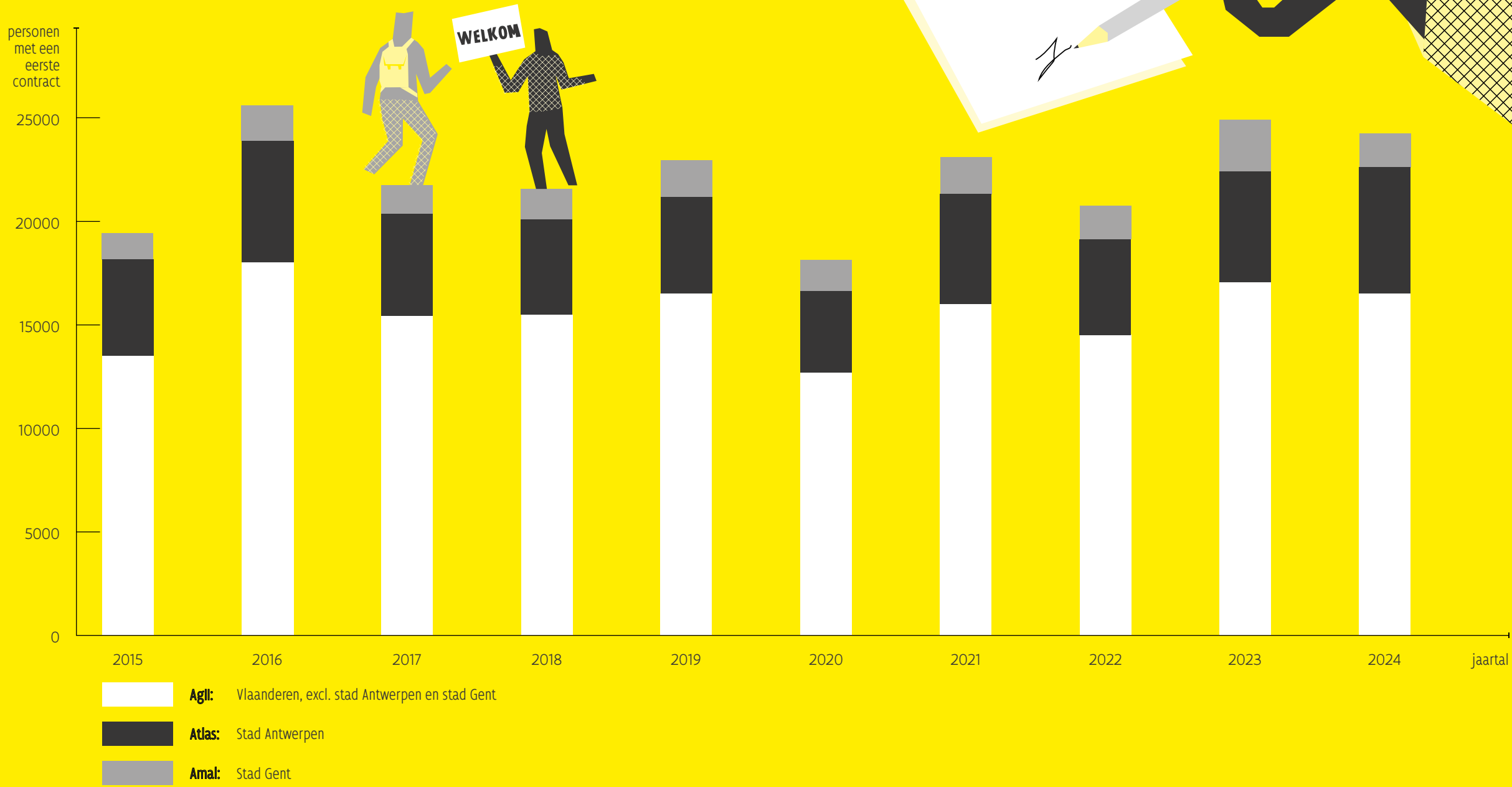
3 Traject naar werk

De inburgeraar moet werken of ingeschreven zijn bij VDAB (of Actiris in Brussel). Via loopbaanoriëntatie krijgt de inburgeraar ook inzicht in de eigen plaats op de arbeidsmarkt en het educatie- en vormingsaanbod in functie van de verdere loopbaanontwikkeling. Een belangrijk onderdeel van de loopbaanoriëntatie vormt dan ook de erkenning van diploma's uit het land van herkomst.

4 Participatie- en netwerktraject (PNT)

Omdat het hebben van een sociaal netwerk bijdraagt tot zelfredzaamheid en actieve deelname aan de samenleving, moeten nieuwkomers minstens 40 uur deelnemen aan activiteiten waar ze sociale contacten kunnen leggen binnen een Nederlandstalige context.

Inburgering: cijfers eerste contracten per agentschap

“Taal is de sleutel om werk te vinden en mensen te leren kennen”

Fadi Awwad woont in Deinze met zijn vrouw en 3 dochters. In 2015 kwam hij vanuit Syrië naar België om zijn gezin te vervoegen dat hier een half jaar eerder was aangekomen. Hoe vergaat het hem ondertussen?

Fadi werkt al 5 jaar als administratief medewerker Kinderen en jongeren bij het stadsbestuur van Deinze. Hij helpt mensen ook kinderopvang te vinden. “Ik startte met een tijdelijk contract. Vorig jaar nam ik deel aan een openbaar examen en ik slaagde! Nu heb ik een contract van onbepaalde duur. Dat ik hierin slaagde, vind ik een belangrijk signaal. Je krijgt altijd een kans, je moet alleen over de goede ‘wapens’ beschikken om de uitdaging aan te gaan. Veel mensen denken dat je in België geboren moet zijn om ambtenaar te worden.”

De zoektocht naar een job verliep nochtans niet rimpelloos voor Fadi die in Syrië advocaat was. “Ik schaamde me om hier geld van het OCMW te ontvangen en wilde snel aan het werk. Ik werkte een tijdje in een vleesverwerkend bedrijf en als parkeerwachter. Maar ik wilde een job waarbij ik mensen kan helpen. Ik solliciteerde enorm veel, maar in de privésector kijken ze naar je werkervaring in België en die had ik toen amper.”

Ook een degelijk huis vinden voor zijn gezin was een uitdaging. “Het eerste jaar woonden we in een slecht, ongezond huis. Vervolgens 3 jaar in een ander tot we een eigen huis konden kopen. Het is enorm moeilijk voor nieuwkomers om goede huisvesting te vinden.”

De begeleiding van het Agentschap Integratie en Inburgering die Fadi in het begin kreeg, ervaaarde hij als enorm belangrijk. “Je komt hier aan en hebt geen idee van hoe het leven er hier aan toe gaat. Tijdens het inburgeringstraject krijg je alle nodige basisinfo. Je hebt echt wel wat hulp nodig. Het zijn soms details die het verschil maken zoals weten dat je je vuilniszak niet dagelijks mag buitenzetten.”

Ook de taal leren, opende deuren. “Belgische mensen zijn zo gesloten. Op de onthaaldag voor nieuwe inwoners die de stad organiseerde, leek het alsof mensen niet met ons wilden praten. We spraken ook nog niet zo goed Nederlands, eerder een mix van Engels en Nederlands. De reacties van mensen zijn helemaal anders nu we goed Nederlands praten. Je leert makkelijker mensen kennen. Je maakt een praatje met de burens, ouders en leerkrachten op school van de kinderen, ... De taal leren is zo belangrijk. Het is de sleutel om werk te vinden en mensen te leren kennen. Dat druk ik ook al mijn vrienden van buitenlandse herkomst op het hart.”

Ondertussen is Fadi Belg geworden. Op papier nu hij de nationaliteit heeft, maar ook in zijn hart. “Als ik in het buitenland op vakantie ben en iemand vraagt me waar ik vandaan kom, zeg ik: ‘België, maar mijn oorspronkelijk land is Syrië’. Ik paste me aan de Belgische mentaliteit aan. Sommige zaken nam ik over, zoals de stiptheid. Maar er zijn ook dingen die ik niet overneem. Mensen hier nodigen je niet zo gemakkelijk thuis uit voor een kop koffie. Op dat gebied houd ik vast aan de Syrische gastvrijheid,” lacht hij.

“Mijn vader noemt me ‘Lucky Charm’, ik bracht vanaf mijn geboorte geluk in zijn leven”

De Gentse auteur en doctorandus Philsan Osman baant niet alleen haar eigen weg, maar legt ook een pad voor wie na haar komt. Als doctoraatsstudente aan de Open Universiteit van Nederland onderzoekt ze hoe gemarginaliseerde groepen omgaan met klimaatverandering. Haar weg naar de academische wereld was allesbehalve vanzelfsprekend. Philsans verhaal is er een van veerkracht, strijd én de grote kracht van een gemeenschap.

De zoektocht naar onderwijs

Toen Pulsan in 2007 als 16-jarige uit Somalië in België aankwam, droomde ze ervan om te studeren en onderzoek te doen. Maar haar diploma's werden niet erkend. De deuren van de universiteit bleven gesloten. Ze volgde taallessen, probeerde via alternatieve wegen

toegang te krijgen, maar zonder succes. Toch gaf ze niet op. Ze schreef zich in voor tweedekansonderwijs in Kortrijk, waar ze een harde strijd voerde om haar diploma te behalen. Pas in 2014 kreeg ze de kans om aan de Universiteit Gent te studeren.

Opnieuw werd ze geconfronteerd met uitdagingen: de hoeveelheid leerstof, de taalbarrière en het gevoel van ondervertegenwoordiging maakten de eerste jaren aan de universiteit loodzwaar. Na 2 jaar worstelen met communicatiewetenschappen en een uitputtend examenmoment, besloot ze te stoppen.

Haar zus weigerde zich daarbij neer te leggen. “We vinden een universiteitsopleiding die wél werkt voor jou”, zei ze. En ze vond die: Afrikaanse Talen en Culturen. Dat bleek de reddingsboei die Philsan nodig had. Hier vond ze niet alleen kennis, maar ook een diep gevoel van verbondenheid. Met de steun van haar trajectbegeleider en haar familie zette ze door. “Het voelde alsof ik eindelijk op mijn plaats was, alsof ik niet meer tegen een muur vocht, maar met de stroom mee kon zwemmen.”

Philsan voelde zich verbonden met haar achtergrond en vond eindelijk een studierichting waarin ze zich thuis voelde. Na 10 jaar studeerde ze cum laude af in 2024, een overwinning die groter was dan cijfers en diploma's. “Dit diploma is niet alleen van mij. Het is van iedereen die in mij geloofde, die me hielp, die naast mij stond toen ik twijfelde.”

De kracht van een gemeenschap

Philsan's succes is niet alleen het resultaat van haar eigen doorzettingsvermogen, maar ook van de steun die ze kreeg van haar gemeenschap. Haar moeder, die van jongs af aan het belang van onderwijs en kennis benadrukte. Haar zussen en broers, die haar bleven motiveren en begeleiden. Haar vader, die ervoor zorgde dat de materiële mogelijkheden er waren, zodat zij zich op haar studies kon focussen.

Ook de bredere gemeenschap (vrienden, mentoren en lotgenoten) rond haar die geloofden in haar potentieel, speelden een rol. Zelfs wanneer systemen dat niet deden. “Ik heb dit niet alleen gedaan”, zegt ze zelf. “Zonder de mensen om mij heen, zonder de steun van mijn familie, had ik nooit zo ver kunnen komen. De gemeenschap hield mij op de been toen ik dreigde te vallen.”

Onderwijs en representatie

Ondanks haar successen werd Philsan niet meteen als expert erkend. Ze schreef een boek over ecofeminisme, maar werd vooral uitgenodigd om als ‘ervaringsdeskundige’ te spreken. Pas toen ze begon aan haar doctoraat, veranderde dat. “Ik was geen andere persoon geworden, maar plots werd mijn stem serieuzer genomen. Enkel omdat ik de juiste titel had.”

De academische wereld heeft een lange geschiedenis van kennis halen uit gemeenschappen zonder hen als

“Als ik mijn pad effen, kunnen anderen na mij zichzelf zijn.”

experts te erkennen. Philsan weigert zich neer te leggen bij dat model. Haar onderzoek is participatief: haar respondenten zijn geen studieobjecten, maar medeonderzoekers. “Als we willen begrijpen hoe gemarginaliseerde groepen omgaan met klimaatverandering, moeten we hen niet alleen bevragen, maar hen ook de macht geven om mee te beslissen over kennis.”

Haar doctoraat richt zich op hoe zwarte gemeenschappen in Nederland en België omgaan met klimaatverandering. Hoe verhouden zij zich tot het dominante klimaatdebat? Welke alternatieve strategieën ontwikkelen ze? “Klimaatverandering treft de zwaksten het eerst en het hardst. Maar hun stemmen, visies en methodes worden nauwelijks gehoord. Dat moet veranderen.”

Een strijd voor de volgende generaties

Philsan zette zich in haar academische parcours niet alleen in voor zichzelf, maar ook voor de generaties na haar. Ze kreeg bijvoorbeeld vaak kritiek op haar schrijfstijl. Die was te poëtisch en niet academisch genoeg. Maar ze weigerde zich aan te passen. “Als ik mijn pad effen, kunnen anderen na mij zichzelf zijn”, zegt ze vastberaden.

“Als ik voor andere studenten wil betekenen wat sommige proffen voor mij betekenden, moet ik sommige dingen op mijn eigen manier aanpakken, zelfs als dat niet strookt met wat er van mij verwacht wordt”, benadrukt ze. In haar academische carrière draagt ze deze visie actief uit. Universiteiten moeten ruimte maken voor verschillende soorten mensen, achtergronden en manieren van omgaan met onderzoek. “Onderwijs zou niet over assimilatie moeten gaan, maar over het erkennen van diverse perspectieven.”

Ze gelooft niet in het idee van een individuele strijd. Voor haar was succes enkel mogelijk door de steun van haar familie en gemeenschap. Dat is ook de boodschap die ze wil meegeven aan andere vrouwen die met obstakels te maken krijgen: “Geef niet op. Vind mensen om samen de strijd te voeren. Ij hebt waarde en die is belangrijk.”

Als haar gevraagd wordt welke misvatting ze het liefst wil uitwissen over vrouwen met een migratieachtergrond, antwoordt ze zonder aarzelen: “Dat wij gered moeten worden. We hebben onze eigen kracht en onze eigen manieren om in de wereld te navigeren. En dat doen we goed.”

“Klimaatverandering treft de zwaksten het eerst en het hardst. Maar hun stemmen, visies en methodes worden nauwelijks gehoord. Dat moet veranderen.”

Een full-circle moment

Toen Philsan in 2024 haar Belgische nationaliteit kreeg, kon ze eindelijk reizen en haar familie in Kenia bezoeken. Het was een symbolische afsluiting van een lange strijd. Enkele dagen later kreeg ze daar in Kenia het nieuws dat ze afgestudeerd was. Niet alleen was ze geslaagd, ze had het met onderscheiding gedaan. “Een full-circle moment”, noemt ze het. “Een bewijs dat doorzettingsvermogen en gemeenschapskracht alles mogelijk maken.”

Als haar leven ooit een Netflix-documentaire krijgt, zou die ‘Lucky Charm’ heten. Zo noemde haar vader haar, omdat ze vanaf haar geboorte geluk in zijn leven bracht. Maar haar verhaal bewijst dat geluk niets met toeval te maken heeft. “Het is het resultaat van hard werken, steun uit mijn gemeenschap en de vastberadenheid om mijn eigen pad te blijven volgen.” •

Maatschappelijke oriëntatie is meer dan gewoon les volgen

Carol Prieto werkte al sinds 2010 als freelance docent maatschappelijke oriëntatie voor de organisaties die later inkantelden in het Agentschap Integratie en Inburgering (AgII). In 2016 begon ze als vaste medewerker bij AgII. Ze geeft cursussen in het Spaans en in het Nederlands.

Wat is er veranderd aan de manier van lesgeven?

De grootste verandering is de omschakeling naar digitale lessen. Ik geef nog wel klassikale lessen, maar de meeste cursussen gaan nu online door. Ook zelfstudie kan, maar die vormingsmomenten geef ik niet. We werken met het online leerplatform **Google for Education**. Cursisten betreden hun virtuele klas via Google Classroom. Daar kunnen ze de online les bijwonen, taken opvolgen en indienen, een vraag stellen aan de leerkracht, lesmateriaal terugvinden, ...

Evolueerde de lesinhoud ook?

De onderwijsdoelen zijn niet veranderd. Maar we hebben nu wel uniforme **e-learning's** met een duidelijke structuur. De cursus is onderverdeeld in verschillende leeromgevingen: stad en land, publieke diensten, vrije tijd, gezin, werk, consumptie, mobiliteit, wonen, gezondheid, onderwijs en verblijf. Daarbinnen heb je verschillende thema's zoals 'digitaal burgerschap' en 'geschiedenis van België'.

“Waarden en normen zijn altijd al een belangrijk onderdeel geweest van de cursus. Denk maar aan de gelijkheid van man en vrouw, scheiding kerk en staat, de vrijheid van meningsuiting.”

Sinds 2022 moeten inburgeraars een test afleggen na de cursus. Hoe bereid je hen daarop voor?

Samen met de onderwijsinspectie formuleerden we evalueerbare doelen. Hierdoor weten de cursisten exact wat ze moeten kennen voor de test. Ik organiseer regelmatig een quiz over de lesinhoud om ze voor te bereiden. Ook tijdens de cursus evalueren we cursisten. Hierbij letten we vooral op vaardigheden zoals weten waar je informatie kan vinden om bijvoorbeeld een job te zoeken, want het doel van de cursus is dat inburgeraars zelfstandig hun weg vinden.

Mijn ervaring is dat cursisten beter hun best doen sinds de invoering van

de test. De eisen zijn dan ook strenger. Eerst moesten ze louter aanwezig zijn in de cursus, later een persoonlijk actieplan opstellen. Nu evalueren we ook hun leerproces en acties. De procesevaluatie en de test stimuleren cursisten om zich optimaal in te zetten.

Is de cursus moeilijker geworden?

Een online cursus maatschappelijke oriëntatie is meer dan gewoon les volgen. Cursisten moeten ook opzoekwerk doen en zelfstandig taken maken. Niet evident. Voor sommige cursisten blijkt oefeningen maken met verschillende apps te moeilijk. Dan is het zoeken naar manieren om de cursist snel bij te spijkeren.

Daarnaast beschikt niet iedereen over de nodige digitale vaardigheden om de cursus online te volgen. Voor hen bestaat er een IT-voortraject waarbij ze de basis leren. Daar ontdekken ze bijvoorbeeld hoe de Google-platformen werken en hoe je informatie kan opzoeken op het internet. Voor niet digitaal vaardigen, laaggeletterden of analfabeten zijn er de fysieke lessen.

Heb je een voorkeur voor online of voor fysiek lesgeven?

In een fysieke les verloopt het contact en de interactie met en tussen de cursisten veel vlotter. Daar haal ik zelf ook enorm veel energie uit. Cursisten die wat meer geïsoleerd leven, bloeien open dankzij het sociale contact. Ze inspireren elkaar en wisselen tips uit. Een online cursus verzamelt cursisten uit heel Vlaanderen en Brussel. Het is moeilijker om elkaar te ontmoeten of om een uitstap te organiseren.

Maar ik zie ook echt wel de voordelen van een online les. Cursisten kunnen veel sneller instappen, ze moeten zich niet verplaatsen – en heel belangrijk – hun ICT-vaardigheden staan na de lessenreeks helemaal op punt. Een cursist vertelde me: “Voor de cursus was ik blij als ik de computer kon opstarten, nu kan ik documenten opstellen, met Google Forms werken, een presentatie maken in PowerPoint ... en dat allemaal zonder de hulp van mijn kinderen!” Dan besef ik dat we ons steentje bijdragen aan een digitale toekomst. •

Nederlands als tweede taal (NT2)

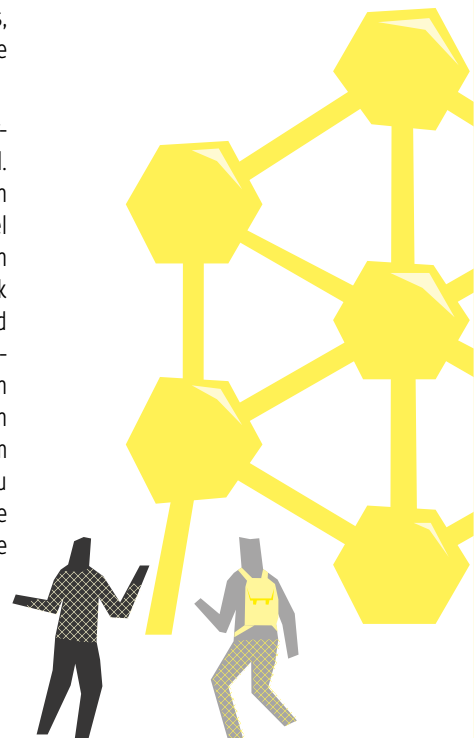
Nederlands is de verbindende taal in Vlaanderen. Wie Nederlands spreekt, begrijpt en leest, kan zich beter informeren, heeft meer kansen op vlak van werk en opleidingen en kan deelnemen aan het publieke debat. Daarom worden anderstaligen begeleid en ondersteund om Nederlands te leren en is een opleiding NT2 een essentieel onderdeel van het inburgeringstraject.

Nieuwkomers moeten op dit moment minstens het niveau A2 van het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader behalen. Dat stelt hen in staat simpele, alledaagse korte gesprekken te voeren en korte boodschappen te schrijven. De toekomstambitie is om het vereiste niveau op te trekken tot B1 voor het mondelinge gedeelte. Wie dat niveau behaalt, kan zich redden in de meeste dagelijkse situaties, zich zelfstandig uitdrukken, informatie geven over onderwerpen die de persoon kent en een persoonlijke mening formuleren.

Nederlands overal leren

Het Agentschap Integratie en Inburgering, de stedelijke agentschappen Amal en Atlas en het Huis van het Nederlands in Brussel staan in voor de intake en doorverwijzing van anderstaligen naar NT2 aanbod op maat. De cursussen zelf worden aangeboden door andere partners, waarvan het volwassenenonderwijs de grootste aanbieder is.

Nederlands leren gebeurt niet alleen formeel in de les, maar kan altijd en overal. Deze kansen willen de agentschappen en het Huis van het Nederlands Brussel dan ook maximaal benutten. Zo worden organisaties en voorzieningen maar ook de gehele samenleving aangemoedigd om oefenkansen Nederlands aan te bieden aan anderstaligen. Lokale besturen en bijvoorbeeld ook werkgevers spelen hierin een belangrijke rol. Oefenkansen Nederlands versterken het taalniveau van anderstaligen. Het geeft hen de mogelijkheid om ook in dagdagelijkse situaties Nederlands te oefenen.

Het Huis van het Nederlands in Brussel: een eigen verhaal

Het Huis van het Nederlands Brussel (HvN) opende de deuren in 2003. Ondertussen ontvangen ze elk jaar duizenden bezoekers die Nederlands willen leren. Het Huis organiseert oefenkansen Nederlands en is de taalpartner van tientallen Brusselse organisaties, bedrijven, scholen en opleidingen.

Het Huis geeft zelf geen lessen

Het Huis van het Nederlands Brussel startte in september 2003. ook in iedere vlaamse provincie en in de steden Gent en Antwerpen werd toen een Huis van het Nederlands opgestart.

De kernopdracht? Het Huis bepaalt welke cursus of welk traject het best past voor volwassenen die Nederlands willen leren. Zelf les geven, doen ze niet.

Van bij de start kregen ze er 3 opdrachten bij:

- taalpromotie: Brusselaars stimuleren om Nederlands te leren, te oefenen én te gebruiken;
- ondersteuning NT2: Brusselse taallessen en andere initiatieven afstemmen op de Brusselaars en de stad;
- taalbeleid: Brusselse diensten, organisaties en bedrijven ondersteunen bij vragen over Nederlands in hun werking.

Brusselaars de weg tonen om Nederlands te leren, te oefenen en te gebruiken

De eerste klant stapte binnen op 15 september 2003. De dienstverlening voor Brusselaars die een cursus Nederlands

zoeken, startte pijlsnel. Op de derde verjaardag van het Huis hadden ze al 20.000 klanten geholpen en op de 20ste verjaardag staat de teller op meer dan 200.000.

Het Huis wil Brusselaars gemakkelijk toeleiden naar de juiste informatie om een leertraject te starten. Door correct te informeren over het ruime aanbod en te sensibiliseren over verschillende leerwegen, zorgt het Huis ervoor dat Brusselaars weloverwogen keuzes kunnen maken over hun leertraject. Zo belanden ze in het meest geschikte aanbod én kunnen ze de taal gebruiken in een authentieke context.

Samenwerking met de opleidingssector

Vanaf de beginjaren zocht het Huis naar methoden om een taal op te pikken terwijl je een vak leert. Want hoe geef je in een meertalige context het Nederlands een plaats binnen je opleiding? Tijdens die zoektocht stond het Huis niet alleen. Het kreeg de hulp van de opleidingssector.

Professionals bereiken

In 2005 organiseerde het Huis lessen Nederlands op de werkvloer voor Brusselse winkelvekopers. Na de winkelstraten volgden de ziekenhuizen, de horeca en de Brusselse gemeenten. Vandaag kent het Huis een uit de kluiten gewassen aanbod voor organisaties, scholen en bedrijven. Met advies over taalbeleid, vormingen en begeleidingen voor medewerkers.

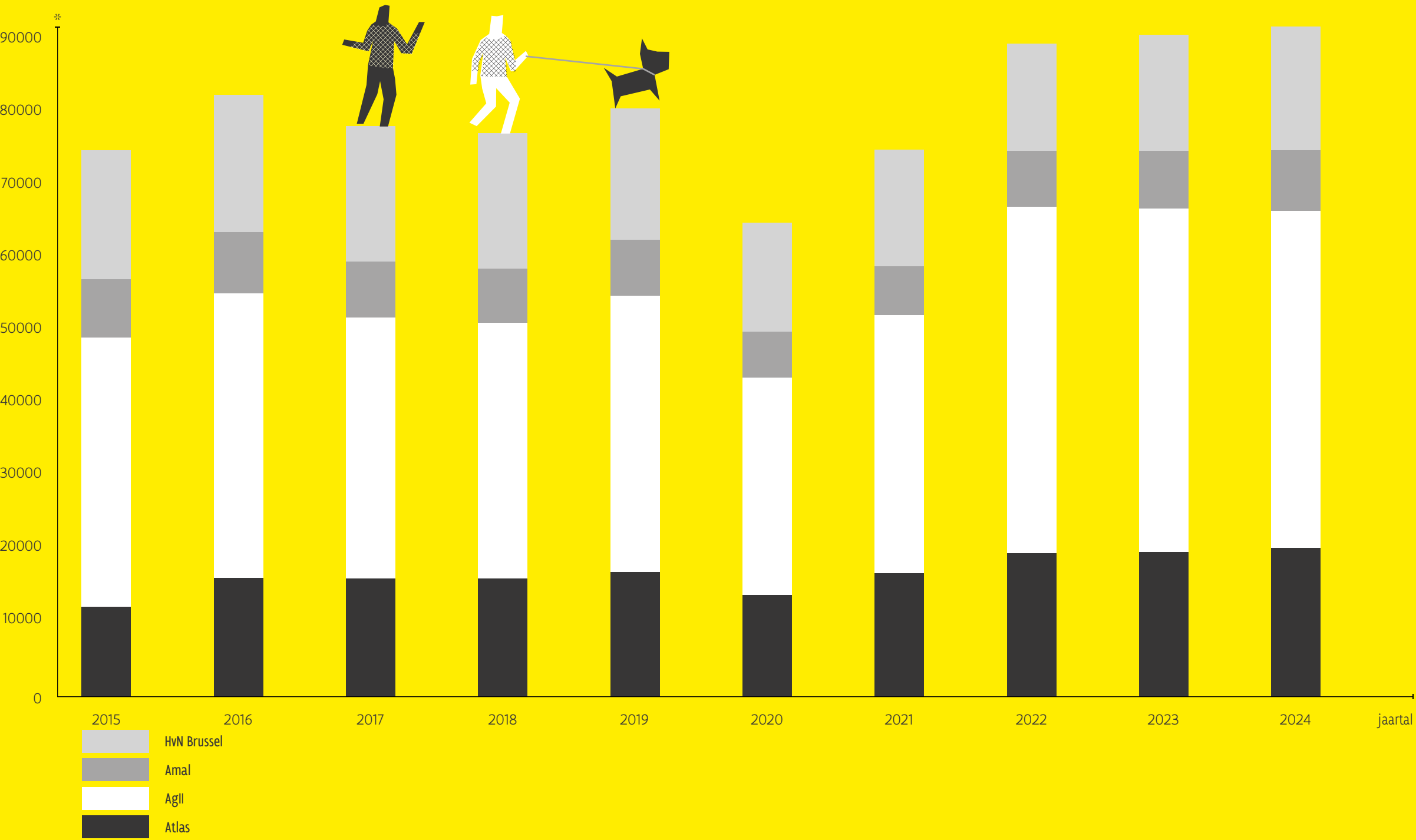
Taalpromotie en oefenkansen

Het Huis van het Nederlands Brussel gelooft dat oefenkansen in het taalleerproces noodzakelijk zijn. Van bij de start lanceert het acties voor Brusselaars zodat die kennismaken met sportieve, culturele en andere activiteiten in het Nederlands. Vandaag lokt het twejaarlijkse evenement Allez:NL zo'n 3.000 cursisten naar activiteiten bij 60 organisaties. Het Huis organiseert ook zelf oefenkansen. De Babbulut conversatietafels zijn gekend. Ze worden begeleid door 80 Nederlandstalige vrijwilligers.

Van 8 Huizen naar 1 Brussels Huis en 3 agentschappen

In 2015 werden 7 van de 8 huizen ingekanteld in de agentschappen Integratie en Inburgering. In Brussel bleef het Huis van het Nederlands Brussel bestaan. Het Huis is daarmee het adres voor alle Brusselaars die Nederlands willen leren of oefenen.

NT: cijfers unieke personen met een NT2-gesprek per agentschap/HvNB

“Een taal leren opent deuren”

Emad Bzr (41) woont sinds 2017 in België. Hij vluchtte met zijn moeder voor de oorlog in Syrië en belandde in Brussel. De eerste jaren waren zwaar, maar vandaag werkt hij als logistiek medewerker in het Huis van het Nederlands Brussel. Taal en inburgering zijn voor hem de sleutels geweest tot een nieuw leven. Emad vertelt met zichtbare trots over zijn traject.

Emad, je woont nu 8 jaar in België. Hoe kijk jij terug op je beginperiode hier?

“Toen ik in België aankwam, was alles nieuw voor mij. Het land, de cultuur, de taal. Dat was niet gemakkelijk. De aller-eerste stap die ik zette, was de belangrijkste. Ik volgde een inburgeringscursus in Jette. Daardoor heb ik echt mijn weg gevonden in België. Niet alleen omdat ik veel praktische dingen leerde, maar ook omdat ik de kans had Nederlands te oefenen.”

Wat was je motivatie om Nederlands te leren?

“Een taal kennen, opent deuren. Niet alleen professioneel. Het is de basis om een nieuw leven op te bouwen. Ik ken hier al veel vrienden uit Syrië die Nederlands geleerd hebben. Zo voelde ik mij stilaan deel uitmaken van de samenleving. Doordat ik steeds beter kon communiceren, leerde ik nieuwe mensen kennen. Ik ben van nature sociaal, dus dat was heel waardevol voor mij.”

“Doordat ik steeds beter kon communiceren, leerde ik nieuwe mensen kennen. Ik ben van nature sociaal, dus dat was heel waardevol voor mij.”

Wat is moeilijk aan Nederlands leren?

“De woordenschat. Zoveel nieuwe woorden! Nu nog probeer ik elke dag een nieuw woord te leren. Maar ik vind het gek dat jullie soms Franse woorden gebruiken, terwijl er Nederlandse woorden voor bestaan. Zoals ‘santé’! Waarom zeggen jullie niet gewoon ‘gezondheid’? Nog een voorbeeld. Waarom ‘merci’ in de plaats van ‘dank u’? Ik vind dat grappig. Maar ik begrijp het wel. Brussel is een meertalige stad.”

Je leert nog elke dag nieuwe woorden?

“Ja, mijn Nederlands wordt elke dag beter en ik vind het ook leuk om te leren zonder meer. Naast Nederlands begrijp en spreek ik nog Arabisch, Aramees, Armeens en Frans. Ik ben dus meertalig.”

Hoe zag je professioneel parcours eruit?

“Na mijn aankomst in België startte ik als keukenmedewerker in Gemeenschapscentrum Ter Linden in Jette. Ik had daar helaas weinig contact met Nederlandstaligen, dus het was moeilijk om mijn Nederlands te oefenen. In 2022 begon ik te werken in het Huis van het Nederlands Brussel als logistiek medewerker. Ik kan nu praten met Nederlandstalige collega's en bezoekers. Door de taal te gebruiken, leer ik elke dag bij. Als je Nederlands leert, kun je makkelijker een job vinden die bij je past.”

Wat was je beroep in Syrië?

“Ik was daar horlogemaker. Ik deed dit heel graag. Ik hoopte dit beroep ook in België te kunnen uitoefenen, maar dat is helaas niet gelukt. Maar ik kan het niet laten, in mijn vrije tijd repareer ik nog uurwerken voor vrienden en familie. Met mijn huidige job ben ik ook heel blij. Ik voel me hier thuis. Er heerst een warme sfeer in het Huis van het Nederlands. De collega's zijn behulpzaam en vriendelijk. Met hen oefen ik elke dag mijn Nederlands. Ik voel me echt deel van het team en deel van de samenleving.”

Wat zou je zeggen tegen iemand die nieuw in België is?

“Begin met een inburgeringscursus en leer Nederlands. Mij heeft het zeker geholpen om een nieuw leven op te bouwen. Je leert de samenleving begrijpen, je leert een taal en je vindt je weg. Ik heb nog familieleden hier in België die een inburgeringstraject volgden en Nederlands leerden in een Centrum voor Volwassenenonderwijs (CVO). Zo vonden zij ook een job.”

Waar woon je nu en hoe ziet je familie eruit?

“Ik woon in Jette samen met mijn moeder. Ik heb nog 3 broers, 1 van hen woont in Wemmel en is getrouwd. Mijn andere broer leeft in Duitsland en 1 broer is in Syrië gebleven. We houden allemaal goed contact met elkaar. Ik ben blij dat ik hier niet alleen ben, maar goed omringd door vrienden, familie en collega's.”

Wat mis je?

“In Syrië schijnt de zon meer. Grijze dagen vind ik niet zo fijn. Maar eigenlijk ben ik best blij met het leven dat ik hier opbouwde. Ik woon hier graag. En ik leer in België veel mensen en andere culturen kennen.”

Emad, je bent een echte ambassadeur voor België. Wat zou je het allermeest aanprijzen?

“Stoofvlees met frietjes!” •

Het NT2- aanbod

Doorverwijzing naar lessen NT2

De agentschappen geven zelf geen Nederlandse les. Zij verwijzen mensen die de taal willen leren door naar de meest geschikte cursus of oefenkans. Dat geldt ook voor anderstaligen die geen inburgeringstraject volgen.

De doorverwijzing gebeurt op basis van een intakegesprek, screening en testen. De leer capaciteit, kennis en motivatie wordt in kaart gebracht. De agentschappen houden rekening met factoren als de plaats, frequentie en tijdstip van de cursus en of deze klassikaal of online moet zijn. Op basis daarvan wordt de taalleerder doorverwezen en kan die zich inschrijven. Doorgaans is dit in een centrum voor volwassenenonderwijs (CVO), een centrum voor basisonderwijs (Ligo) of een universitair talencentrum.

Afstemming van het aanbod

De medewerkers stemmen de vraag en het aanbod aan NT2-cursussen in Vlaanderen op elkaar af. Op basis van de registraties van de eerstelijnsmedewerkers, schatten ze jaarlijks de vraag naar bepaalde cursussen in. Ook informatie van steden en gemeenten en partners nemen ze daarbij mee. Vervolgens gaan ze in gesprek met de NT2-centra om dit aanbod te realiseren. Doorheen het jaar wordt deze vraag continu gemonitord en het aanbod bijgesteld als dat nodig is.

Certificerende taaltesten

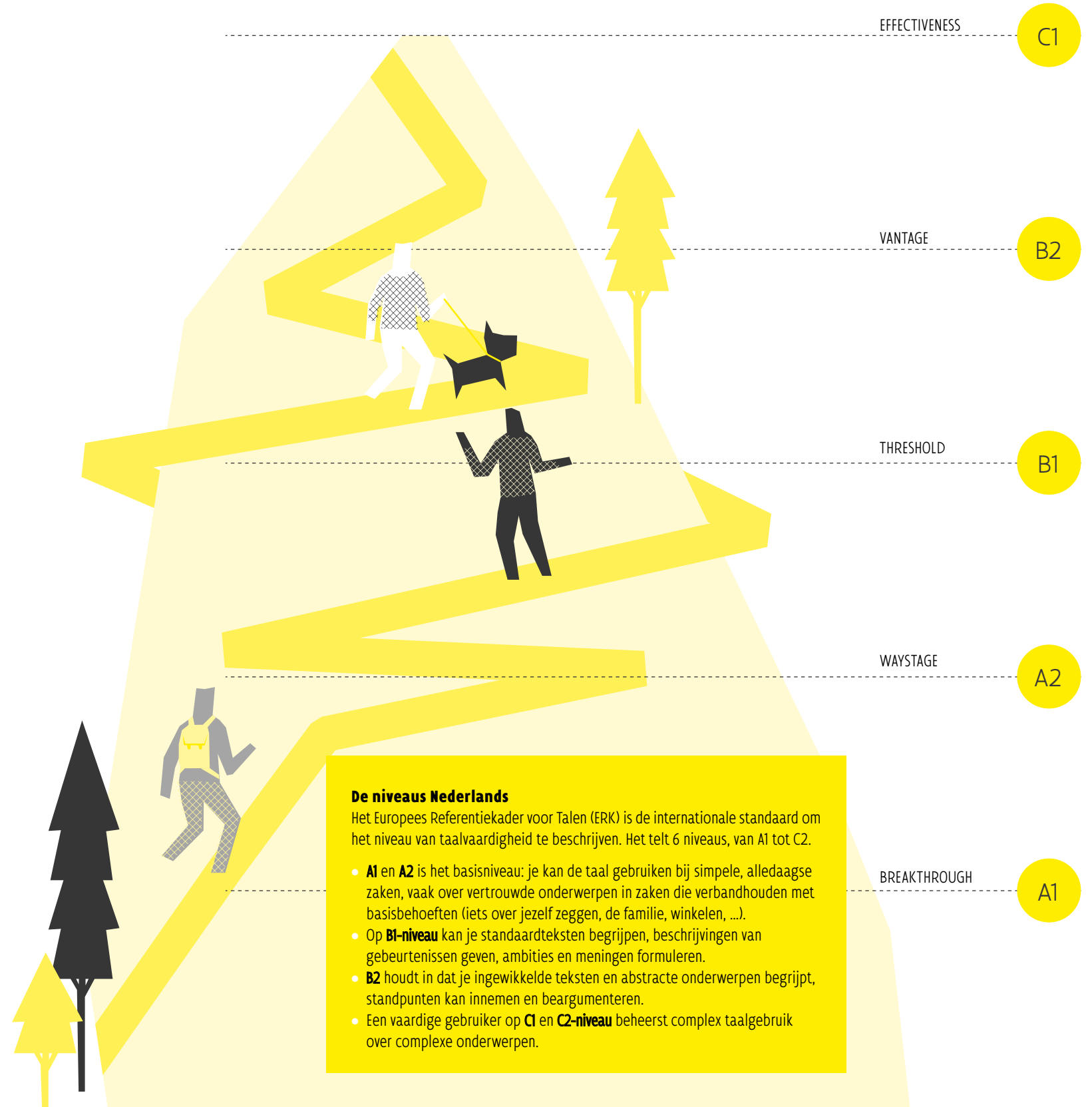
Anderstaligen die hun niveau Nederlands officieel willen of moeten aantonen, kunnen via de agentschappen een certificerende taaltest Nederlands afleggen. Wie slaagt voor de test, krijgt een bewijs. Welk testdeel of welke testdelen iemand aflegt, hangt af van het doel.

Enkele voorbeelden:

- inburgering;
- de opleiding sociaal tolken;
- een nationaliteitsaanvraag;
- een sociale woning huren;
- voor bepaalde beroepen zoals kinderbegeleiders en verantwoordelijken van kinderdagverblijven of personeel van openbare besturen.

Je kan je laten testen voor niveau A1, A2, B1 en B2. De volledige test bestaat uit 4 delen: lezen, luisteren, schrijven en spreken.

Wie een test wil afleggen, krijgt een prescreening bij een van de agentschappen. De consultants zorgen ervoor dat de test afgenomen wordt in 1 van de testcentra in Antwerpen, Gent, Brugge, Brussel, Hasselt of Kortrijk.

Sociaal tolken en vertalen

Werk je bij een lokaal bestuur of een erkende sociale voorziening? Dan kan je via de agentschappen een sociaal tolk of vertaler aanvragen, als je een samenwerkingsovereenkomst hebt. Het is 1 van de instrumenten die je kan inzetten om taaldrempels in je hulp- of dienstverlening te overbruggen. De dienst is beschikbaar in 39 talen.

Via de dienst kan je officiële of informatieve documenten laten vertalen die je nodig hebt bij je dienst- of hulpverleningstraject. Een sociaal tolk kan je inschakelen om bijvoorbeeld te tolken bij oudercontacten op school, medische consultaties of gesprekken aan het gemeenteloket. Die tolk komt ter plekke of vertaalt via een telefoon- of videogesprek.

Wie schakel je wanneer in?

- Telefoontolk: korte, praktische gesprekken.
- Videotolk: gesprekken van meer dan 30 minuten, zowel informatieve als complexe, emotionele gesprekken.
- Tolk ter plaatse: complexe, emotionele gesprekken die langer dan een uur duren.

Waar kan je terecht?

Wil je een sociaal tolk of vertaler aanvragen? Dat kan via het Agentschap Integratie en Inburgering. Is je organisatie gevestigd in Brussel, dan kan je terecht bij Brussel onthaal. Voor stad Antwerpen neem je contact op met Atlas, voor Gent met Amal.

Het Agentschap Integratie en Inburgering organiseert de opleidingen tot gecertificeerd sociaal tolk.

Meer info

www.integratie-inburgering.be

Andere mogelijkheden om taaldrempels weg te werken, vind je op www.communicatiewaaijer.be.

Bruggenbouwer met taal, werk en netwerk

Elhoucine Ouzzine is trajectbegeleider in Mortsel. Hij begon in 2012 te werken bij Prisma, 1 van de organisaties die inkantelden in het Agentschap Integratie en Inburgering. Wat doet hij en hoe evolueerde zijn werk?

Wat is jouw rol bij AgII?

Ik gids inburgeraars doorheen hun inburgeringstraject en houd het overzicht over hun parcours. Klanten kunnen bij mij terecht met allerlei vragen. Over werk, studies, diploma-erkenning of praktische zaken zoals huisvesting. Ik verwijs hen door naar de juiste instanties of collega's. Ik screen ze ook om hen door te verwijzen naar een passende cursus Nederlands en volg hun traject 'Nederlands leren' op. Daar komt heel wat administratie bij kijken zoals de inburgeringscontracten en -attesten opmaken, de opstart en aanwezigheden opvolgen in de cursussen Nederlands en maatschappelijke oriëntatie, reglementen en andere documenten overlopen, de registratie in het klantvolgsysteem en ga zo maar door.

Zag je de werking evolueren?

Het inburgeringstraject is in de loop der jaren uitgebreid en veranderd. Naast maatschappelijke oriëntatie en Nederlands leren, kwam er ook het traject naar werk bij. Klanten moeten zich tegenwoordig inschrijven bij VDAB. Inburgeraars moeten ook een participatie- en netwerktraject doorlopen om hun Nederlands te oefenen en om mensen te

leren kennen door hun vrijwilligerswerk, stages, het lidmaatschap van een sportclub, de deelname aan activiteiten van een lokaal bestuur of andere aanbieders. Alles uitleggen duurt nu langer.

Het profiel van mijn klanten wijzigde door de jaren. Terwijl ik vroeger veel verzoekers om internationale bescherming als klant had, zijn die sinds 2022 geen doelgroep meer van inburgering. Een deel van mijn klanten zijn erkende vluchtelingen, maar ook bijvoorbeeld arbeidsmigranten of gezinsherenigers.

Wanneer komen mensen bij jou terecht?

Aan het begin van hun traject. Dan spreken ze meestal nog geen Nederlands. Het is handig dat ik zelf verschillende talen spreek. Het Arabisch uit Marokko is mijn moedertaal en door de jaren heen leerde ik dankzij het contact met klanten ook de dialecten van andere landen. Ik spreek ook Frans en Engels. Het is een groot voordeel als je met klanten kan praten in hun moedertaal of een taal die ze goed begrijpen. Het neemt drempels weg. Ze kunnen hun bezorgdheden makkelijker kwijt.

We beginnen en eindigen het gesprek wel altijd in het Nederlands, ook als ze nog geen Nederlands kunnen. Zo oefenen ze het Nederlands al wat.

Ik gebruik ons intern beslismodel om te beslissen welk taalhulpmiddel ik nodig heb. Als iemand toch al wat Nederlands kan, spreek ik in duidelijk Nederlands. Is er geen gezamenlijke contacttaal, dan nemen mensen vaak zelf iemand mee om te tolken of schakelen we een tolk in. Dat je nu vertaalapps hebt, is ook handig om korte of eenvoudige zinnen te vertalen.

Hoe omschrijf je zelf je job?

Mijn job valt te vergelijken met die van een coach. Ik motiveer mensen om snel Nederlands te leren, een job te vinden, ... Daarbij vertel ik hen ook over mijn eigen ervaringen. Meer dan 25 jaar geleden kwam ik hierheen vanuit Marokko. Om de taal sneller te leren, deed ik vrijwilligerswerk. Ik ging ook weer studeren aan de universiteit, in het Nederlands. Alle lessen nam ik op met een dictafoon om ze dan thuis te vertalen. Het was soms doorzetten.

Ik ben er dan ook trots op als mijn klanten hun weg vinden en me bedanken voor het advies. Het is zo bijzonder om dagelijks mensen uit de hele wereld te begeleiden om die gemeenschappelijke droom waar te maken: hier een toekomst uitbouwen.

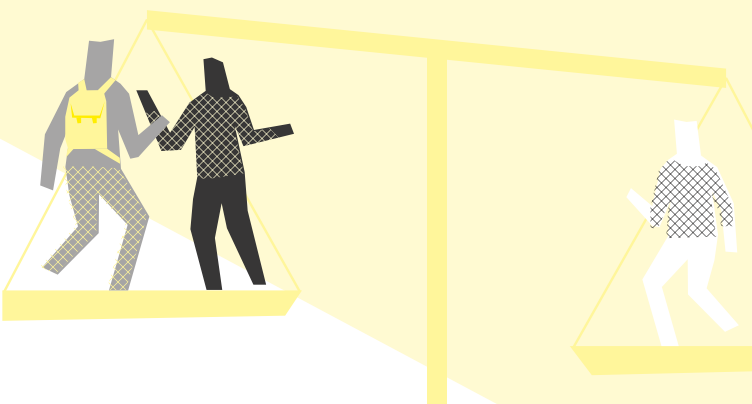
Juridische dienstverlening

Mag een vreemdeling werken in België? Kan familie overkomen? Wat zijn de wettelijke voorwaarden voor verblijf? Wie betaalt de medische zorgen? Wie kan Belg worden? Met dit soort vragen kunnen organisaties, voorzieningen en besturen terecht bij de dienst Vreemdelingenrecht en Internationaal Familierecht van het Agentschap Integratie en Inburgering.

Ondersteuning van het werkveld in Vlaanderen en Brussel

De dienst biedt onafhankelijke expertise. Zo helpt die organisaties en besturen in Vlaanderen en Brussel bij de correcte toepassing van het vreemdelingenrecht en het internationaal familierecht. Dat kan op verschillende manieren.

- **Helpdeskadvies:** Professionals (hulpverleners, medewerkers van een (boven-) lokaal bestuur of organisatie ...) kunnen met vragen over vreemdelingenrecht en internationaal familierecht terecht bij de telefonische helpdesk.
- **Publicaties:** Op de website vreemdelingenrecht.be vind je volledige en actuele informatie over vreemdelingenrecht en internationaal familierecht. Via die website kan je je ook gratis inschrijven op de juridische nieuwsbrief en je abonneren op het Tijdschrift voor Vreemdelingenrecht.
- **Vorming:** De dienst organiseert vormingen in open aanbod. Daarnaast geven we ook vormingen op aanvraag.
- **Begeleiding:** Organisaties, voorzieningen en besturen krijgen hulp op maat om het vreemdelingenrecht en internationaal familierecht toe te passen.

Thema's

De thema's waarvoor je terecht kan bij het Agentschap Integratie en Inburgering:

- Gezinshereniging, EU-verblijf, asiel en bescherming, regularisatie, arbeidsmigratie, studiemigratie, kort verblijf, uitwijzing.
- Verblijfsdocumenten en inschrijving in het rijksregister.
- Reisdocumenten, recht op terugkeer.
- Toegang tot werk en sociale, medische en andere rechten en plichten naargelang het verblijfsstatuut.
- Verwerving en verlies van de Belgische nationaliteit.
- Legalisatie en vertaling van buitenlandse documenten.
- Familiesituaties met een internationaal aspect.

Meer info en contact

Meer over de dienst Vreemdelingenrecht en Internationaal Familierecht en hoe je deze dienst kan contacteren, vind je op www.vreemdelingenrecht.be.

Juridische dienstverlening in de praktijk

Kurt Kuppens is hoofdmedewerker Burgeradministratie bij gemeente Pelt. Hij is gespecialiseerd in vreemdelingendossiers en maakt buitenlandse aktes op in de Databank voor Aktes van de Burgerlijke Stand (DBAS). Hij en zijn collega's doen regelmatig een beroep op de dienst Vreemdelingenrecht en Internationaal Privaatrecht van AgII.

dat. We kunnen er ook terecht voor concrete cases. Ik geef een voorbeeld. Is het huwelijk van een erkende vluchteling die bij volmacht getrouwd is in Afghanistan hier geldig?

Wat zijn andere veelgestelde vragen?

We ontvangen veel vragen over het verblijfsrecht. Hoe bewijs je dat een nicht al ten laste was van de familie voordat die hierheen kwam? Heeft die daardoor recht op verblijf in ons land? Welke documenten moet ze daarvoor voorleggen?

Het fijne is dat de AgII-medewerkers proactief mee nadenken over een werkbare oplossing voor zowel de betrokkenen als voor ons als ambtenaar. Wij zijn als dienst heel blij met het klankbord dat de helpdesk voor ons is en voor de hulp op maat.

Maken jullie ook gebruik van andere onderdelen van de juridische dienstverlening?

De website vreemdelingenrecht.be raadplegen we ook regelmatig. Die is heel overzichtelijk en logisch ingedeeld.

De nieuwste wetwijzigingen vind je er terug. Via de nieuwsbrief blijf ik op de hoogte van recente vonnissen die impact hebben op interpretatie van wetgeving.

Daarnaast nam ik al deel aan verschillende vormingen. Ik verbaas me elke keer over het aantal nieuwe dingen die ik hoor. De opleiding internationaal privaatrecht volgde ik ondertussen al voor de tweede keer.

Hoe verloopt de kennisdeling in het werkveld?

Via regio bijeenkomsten. AgII organiseert die twee keer per jaar voor alle medewerkers van de diensten Vreemdelingenzaken in Limburg. We bespreken cases die zich hebben voorgedaan bij de verschillende collega's. Heel leerrijk! Je bouwt er ook een netwerk uit waarop je als medewerker kan terugvallen. Op zo'n momenten wordt duidelijk dat de problemen die we ervaren niet enkel bij ons voorkomen maar ook bij onze collega's van de andere gemeenten.

Hoe beoordeel je de juridische dienstverlening van AgII?

Heel positief. Het maakt ons werk gemakkelijker en geeft ons een toegankelijke hulplijn. We kunnen er onze voorziene werkwijze aftoetsen als we twifelen of om advies vragen als we vastzitten.

Diversiteit als vertrekpunt: over beeldvorming en framing

Onze samenleving verandert. Diversiteit is vandaag al de norm en zal dat morgen nog meer zijn. Dat is geen probleem dat we moeten oplossen, maar het vertrekpunt waarmee we samen aan de slag moeten. In zo'n samenleving bepaalt beeldvorming veel. Wat mensen zien, horen en voelen over migratie, integratie, nieuwkomers en personen van buitenlandse herkomst weegt mee op het sentiment. Het bepaalt hoe burens, organisaties en werkgevers hen verwelkomen, kansen bieden en benaderen.

Beeldvorming zit in alles wat je doet

Beeldvorming ontstaat niet alleen in media of campagnes. Het zit in de taal aan het loket, in foto's op een website, in de manier waarop je iemand begroet, in de route door een gebouw, in een bericht van de stad of gemeente, in uitspraken van collega's en in keuzes die beleid en dienstverlening sturen.

Met beeldvorming bedoelen we het kader waardoor feiten en ervaringen betekenis krijgen. Dat kader – vaak 'framing' genoemd – kan verruimen of versmallen. Wie telkens dezelfde beelden of woorden herhaalt, maakt ze vertrouwd. Daarom blijven stereotiepe of eenzijdige voorstellingen (dat ene uitzonderingsverhaal of de constante focus op problemen) zo lang hangen. Genuanceerde beeldvorming vertrekt van gedeelde waarden en laat meerdere stemmen spreken. Die erkent verschillen, maar herkent vooral wat we delen: het dagelijks leven, werk, school, zorg en vrije tijd.

Van 'over' naar 'met': herkenning in woord, beeld en ontmoeting

Herkenning is de motor. In de praktijk betekent dat: verschuiven van 'over' naar 'met'. Laat diverse bewoners en collega's – ook wie hier nieuw is – niet alleen terugkomen in foto's of verhalen, maar ook in de voorbereiding ervan. Laat ze meelesen, meeschrijven, meebeslissen. En vooral, laat hen zelf aan het woord in alle dossiers, niet alleen die over diversiteit.

Niemand is een label. Geef ruimte aan talent, rol en expertise, niet enkel aan herkomst of status. Kies waar mogelijk voor de ik-vorm, benoem bijdrage en ambities, en leg samen vast wat iemand wil laten zien en hoe. Plan ontmoetingen op plaatsen waar mensen toch al samenkomen zoals de schoolpoort, de werkvloer, de sportclub of de bib. Activeer ontmoetingen rond wat mensen delen zonder er een ontmoeting met 'diversiteit' van te maken.

Ook in beeld maak je die keuze zichtbaar. Mensen haken sneller aan als ze zichzelf en hun leefwereld terugzien. Dat geldt net zo voor vacatures als voor affiches, websites of nieuwsbrieven want representatie is geen vinkje, maar een eerlijke afspiegeling van wie hier woont en werkt, met verschillende achtergronden, leeftijden en manieren van zijn. Zo toon je alledaagse wederkerigheid, niet alleen hulp of crisis.

Spreek in begrijpelijke taal, leg uit wat niet evident is en vermijd het wij/zij-schema. Spreek vanuit een inclusief 'wij'. Wij, de inwoners, ouders, collega's en werkgevers die hier samen leven en werken. En laat dat verhaal ook brengen door boodschappers die voor dat midden geloofwaardig zijn zoals collega's, lokale ondernemers, leerkrachten of coaches.

Een veelgemaakte valkuil is mythes blijven herhalen om ze te ontkrachten. Ons brein pikt vertrouwde woorden sneller op dan het woord 'niet'. Wie foutieve beweringen vaak herhaalt, vergroot hun bekendheid zelfs als je die net wil weerleggen. Het werkt beter om helder te zeggen wat wel klopt en dat consequent te herhalen en te staven met herkenbare voorbeelden en met een begrijpelijke uitleg. Zo blijft vooral het juiste verhaal hangen, niet het foute. Zo groeit stap voor stap een ander mentaal beeld.

Lokaal groeien: samenhang, testen en bijsturen

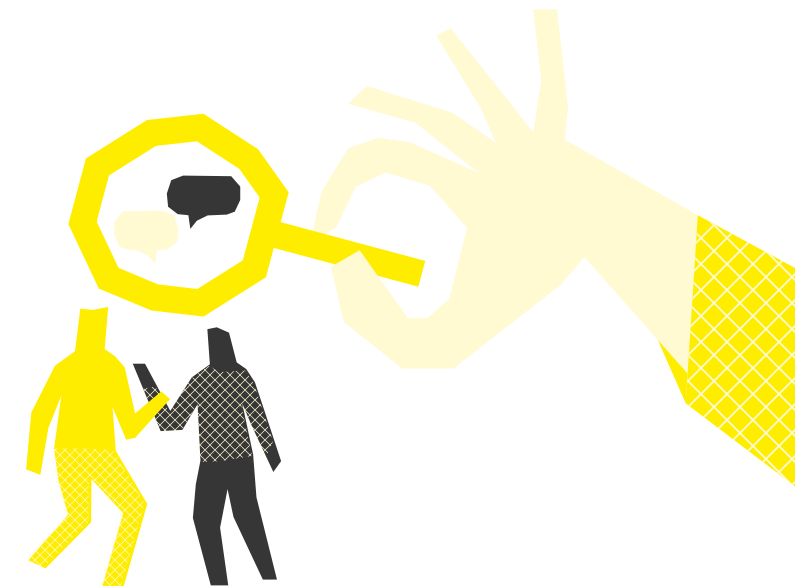
Beeldvorming gaat breder dan communicatie. Mensen vormen hun beeld op basis van wat ze zien, horen én meemaken. Samenhang helpt. De woorden op de website passen best bij wat iemand aan het loket ervaart. Een brief sluit bij voorkeur aan bij de route die iemand effectief kan volgen. Partners in de buurt herkennen zich maar beter in je taal om die mee over te nemen. Die herhaalde, herkenbare signalen, bij voorkeur rond iets wat mensen delen (leren, spelen, werken, zorgen), bouwen vertrouwen op. Zo creëer je een toegankelijk onthaal, herkenbare gezichten en plekken waar ontmoeting vanzelf kan gebeuren.

Genuanceerde beeldvorming groeit lokaal omdat elke context anders is. Klein beginnen en blijven leren, werkt. Betrek bewoners en partners vroeg, test taal en beelden met diverse groepen, luister naar wat schuurt en stuur bij. Dat is een levende aanpak. Je test, leert en scherpt bij. Kijk daarbij niet alleen naar bereikcijfers, maar ook naar signalen over vertrouwen en deelname. Vinden mensen bijvoorbeeld sneller de weg, haken ze minder af, herkennen partners zich in het verhaal en nemen ze het over? Elk teken is klein op zich, maar samen maken ze het verschil.

Zo ontstaat een uitnodigend verhaal waarin nieuwkomers niet gereduceerd worden tot een 'doelgroep', maar wel

een zichtbaar deel vormen van het geheel. Een verhaal dat vertrekt vanuit een gedeelde bedoeling en dat voelbaar wordt in woorden, beelden en daden. Want samenleven werkt beter als iedereen kan bijdragen. Dat is de kern van beeldvorming rond nieuwkomers. Verberg niet wat moeilijk is, toon wel wat verbindt en werkt, met de betrokkenen zelf aan tafel. Wie het beeld verandert, vergroot wat mogelijk is.

Wie die keuze volhoudt, bouwt stap voor stap aan vertrouwen. Zo krijg je steden, gemeenten en een Vlaanderen waar iedereen zich gezien en welkom voelt, de weg begrijpt en vanzelf bijdraagt aan een rijker samenleven.

Vol vertrouwen op pad met een rugzak vol ervaring

Sinds 2015 veranderde het integratielandschap enorm. Met enorme uitdagingen, maar ook veel kansen. Aan het woord komen Jeroen Windey, Isabelle Heyndrickx, Sandy Peeters, Roeland Gielen en Patrick Manghelinckx. Zij zijn de leidend ambtenaren van respectievelijk ABB, AgII, Atlas, Amal en het Huis van het Nederlands (HvN) Brussel. Ze kijken terug op de voorbije 10 jaar, maar richten tegelijk hun blik op de toekomst. Vol vertrouwen.

Isabelle Heyndrickx (AgII)

Hoe kijkt jouw organisatie terug op de afgelopen 10 jaar?

› **Isabelle Heyndrickx (AgII):** “Terugblikkend kan je alleen maar stellen dat er een robuust inburgeringsbeleid in Vlaanderen en Brussel is néêrgezet. Het beste bewijs: niemand stelt vandaag nog het belang en de relevantie van zo’n inburgeringsbeleid in vraag. Dat is ooit wel anders geweest. We vinden het nu evident dat we nieuwkomers op een onderbouwde en professionele manier verwelkomen en wegwijs maken. We vinden het evident dat we inzetten op Nederlands als gedeelde taal en onze samenwerking met lokale besturen en organisaties is in de loop der jaren ingrijpend veranderd en verdiept. Als dan de OESO in een gezaghebbend rapport schrijft dat Vlaanderen 1 van de best uitgewerkte inburgeringstrajecten wereldwijd heeft, dan zegt dat iets.”

› **Jeroen Windey (ABB):** “Ik maak ook een positieve balans op. De voorbije 10 jaar hebben we het integratie- en inburgeringsbeleid verbreed, verdiept en

geprofessionaliseerd. We wisten continuïteit te garanderen in turbulente jaren zoals tijdens de asielcrisis, de opvang van Oekraïners of de coronapandemie.”

› **Sandy Peeters (Atlas):** “Atlas heeft de voorbije jaren ook meer dan eens veerkracht getoond. Om dezelfde redenen die Jeroen aanhaalt, maar in de stad Antwerpen kregen we ook te kampen met een cyberaanval en de versnelde digitale transformatie. Telkens schakelden we snel en pasten we onze dienstverlening aan. Waar nodig versterkten we onze klanten digitaal, zonder onze laagdrempeligheid te verliezen. De demografische evolutie in Antwerpen (van 45,3% inwoners met migratieachtergrond in 2015 naar 56,5% in 2025) maakt onze werking trouwens relevanter dan ooit. Diversiteit kleurt onze straten en ook binnen elke groep is er grote variatie.”

› **Roeland Gielen (Amal):** “We zijn in 50 jaar geëvolueerd van spontane initiatieven in enkele wijken naar professionalisering en regulering, van een werking ‘in de marge’ om mensen van elders te helpen integreren in de Gentse samenleving naar een brede werking om iedereen te inspireren bij samenleven in diversiteit.”

Jeroen Windey (ABB)

Welke factor bepaalde de koers van jouw organisatie het meest?

Roeland: “Het decreet Integratie en Inburgering uit 2013 en de continue aanpassingen nadien zijn een heel bepalende factor voor de integratie- en inburgeringssector in Vlaanderen.

› **Jeroen:** “Klopt. Tot 2015 was ABB een sterke operationele inhoudelijke coördinator binnen het landschap van meer dan 30 partnerorganisaties. Dat is nu minder het geval door de komst van AgII. Die taken verschoven naar hen. De klemtoon in onze taakstelling kwam meer te liggen op beleidsvoorbereidend werk waarbij we afstemmen met de verschillende beleidsuitvoerende partners. ABB evolueerde meer naar een kennispartner en een onafhankelijke schakel voor de politieke beleidsmakers.”

› **Sandy:** “Inhoudelijk verschoof de klemtoon ook. Nu besteden we bij Atlas veel meer aandacht aan duurzaam werk en de activering van inburgeraars. Dat draagt niet alleen bij aan de zelfredzaamheid en participatie van nieuwkomers, maar heeft ook een positieve impact op de sociale cohesie en de welvaart in het algemeen.”

› **Patrick Manghelinckx (HvN):** “De coronapandemie was zonder twijfel een van de meest ingrijpende momenten voor onze organisatie. De crisis sloeg hard toe. Onze dienstverlening viel plots stil, en dat was zwaar, vooral omdat we onze opdracht niet meer konden waarmaken. We verloren het contact met onze doelgroepen en net voor de meest kwetsbaren onder hen had dat een grote impact. Maar we hebben ons snel herpakt. Vandaag bereiken we met minder personeel opnieuw evenveel mensen als in 2019. Dat is een enorme verwezenlijking. En ondertussen blijft de vraag naar oefenkansen Nederlands maar groeien. Een breed netwerk van Brusselse organisaties vindt die oefenkansen belangrijk. Ook op beleidsniveau zien we een kentering. Gemeenten, OCMW’s en andere overheden tonen steeds meer interesse om hun dienstverlening te versterken met het Nederlands.”

› **Isabelle:** “Ze zeggen wel eens dat elke crisis een opportuniteit is. Daar zit waarheid in. Covid was net als bij Patrick een gamechanger voor ons agentschap. We hadden al veel plannen

in de pijpleiding om digitale dienstverlening aan te bieden, maar door de pandemie moesten we plots al die ideeën op 48 uur tijd lanceren. En dat lukte wonderwel. Ook de Oekraïne-crisis was een hele goeie leerschool in gedifferentieerde dienstverlening. De samenstelling van ons agentschap is ten slotte ook uniek. De helft van de medewerkers is van buitenlandse herkomst. We tellen ook veel ex-inburgeraars in de rangen. Dat maakt van onze organisatie een constant levend lab. Zo verwerven we kennis die we vervolgens kunnen delen met onze partners. En het vormt mee ons DNA als organisatie.”

Hoe lang sta je aan het hoofd van jouw entiteit en op welke resultaten of verwezenlijkingen ben je het meest trots?

Sandy: “Ik ben sinds 2019 algemeen directeur. Toen ik bij Atlas startte, viel het mij op dat er weinig structurele samenwerking was met andere stadsdiensten. Die kloof probeerde ik vanaf dag 1 te dichten. Vandaag ben ik trots dat Atlas een volwaardige en gewaardeerde partner is binnen de stedelijke werking. En de 340 fantastische Atlasmedewerkers mag ik zeker niet vergeten. Zij zetten zich dag in dag uit in om onze opdracht uit te voeren, vaak in moeilijke en uitdagende omstandigheden.”

› **Isabelle:** “Ik ben nu iets langer dan 6 maand algemeen directeur. Het zou dus

Sandy Peeters (Atlas)

een tikkeltje oneerbiedig zijn om de verdiensten van de voorbije jaren mee te claimen. Maar ik krijg veel energie van de dagelijkse uitdaging om de ambities van het agentschap te vertalen in een innovatieve bedrijfscultuur.”

› **Jeroen:** “Ik startte bij ABB in 2016 als administrateur-generaal. Ik ben heel trots op de wendbaarheid en professionaliteit van onze organisatie, want de asiel-, corona- en Oekraïne-crisis hadden een grote impact op de werking. We moesten snel schakelen om onze uitvoerende partners te ondersteunen. Samen met hen wisten we de dienstverlening succesvol verder te zetten. In 2022 kwam daar nog een hervorming van het inburgeringsbeleid bij, die we mee voorbereid en geïmplementeerd hebben.”

› **Roeland:** “Sinds augustus 2020 sta ik aan het roer van Amal. In 2023 veranderden we onze merknaam in Amal

met de bijhorende baseline: ‘We zijn Amal Gent’. Amal is een persoonsnaam en heeft mooie en relevante betekenissen in verschillende culturen: hoop, actie, hard werk, puur... en in (Gentse) spreektaal betekent het ‘allemaal’. Toen we de naam lanceerden, wezen Arabisch sprekende collega’s mij op een prachtig spreekwoord met Amal erin. In het Nederlands komt het hierop neer: ‘De hoop ligt in de actie’. Dat is een sterk menselijke houding om in het leven te staan en vat samen waar we voor staan. We zijn mensen en vertrekken vanuit menselijkheid. En wat mensen typeert, is altijd hoop blijven vinden in collectieve actie. Samenleven in diversiteit gaat beter ‘amal’ samen.”

› **Patrick:** “Ik werd algemeen directeur van het Huis in dezelfde periode als Roeland. De voorbije 5 jaren zette het HVN in op transparantie en inspraak binnen de organisatie. We betrekken de medewerkers via

personeelsbijeenkomsten, studiedagen en open communicatie over cijfers, middelen en processen. Die manier van samenwerken zorgt voor gedragenheid en verbondenheid. Ik vind het fijn dat onze organisatie groeit in dat participatief werken.”

Zijn er misvattingen die je vaak hoort en graag wil rechtzetten?

› **Jeroen:** “Ja, zeker. Het is een misvatting dat het integratie- en inburgeringsbeleid enkel gaat over de begeleiding van nieuwkomers. Het verhaal geldt voor iedereen in Vlaanderen, ongeacht of jouw familie hier al decennia woont of maar net in ons land toekwam. Zo werken we ook rond antidiscriminatie, toegankelijkheid (digitaal én fysiek) en de gemeenschapsvorming tussen de verschillende bevolkingsgroepen. ‘Samenleven in diversiteit’ is niet voor niets een deel van de missie van ABB. Over ABB bestaat er ook onduidelijkheid. Veel mensen associëren het Vlaams integratie- en inburgeringsbeleid volledig met AgII. Maar dat klopt niet. ABB is de centrale kennismakelaar en beleidsondersteuner. Wij schrijven bijvoorbeeld mee aan de regelgeving, organiseren de financiering en doen beleidsrelevant onderzoek. We zijn het centrale aanspreekpunt voor de beleidsmakers en willen de beleidsvoorbereiding en de beleidsuitvoering door onze partners zo goed mogelijk met elkaar verbinden.”

› **Sandy:** “Wij horen vaak dat nieuwkomers vooral kwetsbare mensen zijn die moeite hebben met Nederlands leren en weinig interesse tonen in inburgering. Dat beeld klopt niet. De groep is heel divers. Vluchtelingen vormen bijvoorbeeld maar een klein deel van de nieuwkomers. De meesten zijn arbeidsmigranten, studenten of gezinsherenigers. Velen hebben een sterke motivatie om zich te integreren, Nederlands te leren en bij te dragen aan de samenleving. Anderen hebben inderdaad meer ondersteuning en tijd nodig, maar dat betekent niet dat ze geen ambitie of potentieel hebben. Een tweede misvatting draait om onze naam. Als ik ‘Atlas’ antwoord op de vraag waar ik werk, vragen mensen me vaak of ik AtlasCopco bedoel.”

› **Roeland:** “Dé misvatting zit al meteen in de 2 woorden ‘integratie’ en ‘inburgering’. Die betekenen niet hetzelfde. Inburgering is een tijdelijke opdracht van de inburgeraar, die daarin op maat begeleid wordt. Eens dat gedaan is, de persoon ingeburgerd. Punt. Integratie slaat op de permanente en blijvende opdracht van iedereen om op een constructieve manier met elkaar samen te leven in diversiteit.”

› **Isabelle:** “Daar ben ik 100% mee eens. Té weinig mensen weten welke inspanningen nieuwkomers leveren. Té weinig mensen weten hoe belangrijk het is om een taal die je leert ook te kunnen oefenen – en hoe je daar zelf je steentje kan aan bijdragen. Ons sterke sociaal en economisch middenveld kan

een enorme troefkaart worden. Kijk, over migratie vloeit heel veel inkt. Maar migratie is er en zal er altijd zijn. Als we inzetten op ontmoeting en interactie kan dat een positieve impact hebben op onze samenleving. Met dat verhaal moet Vlaanderen nog veel meer aan de slag. De rol van de ontvangende samenleving is geen extraatje, maar is even cruciaal als persoonlijke inspanningen van de nieuwkomer om dat samenleven te doen slagen.”

› **Patrick:** “Een vaak voorkomende misvatting is dat mensen denken dat het Huis van het Nederlands een school is. Maar dat klopt niet. Wij geven zelf geen les. Wat wij wél doen, is mensen oriënteren naar gepaste taallessen en andere leervormen. We werken daarvoor nauw

Roeland Gielen (Amal)

samen met partners zoals CVO Brussel, Lethas, Semper en Ligo. Zij gebruiken ook onze lokalen voor lessen, maar wij organiseren ze dus niet zelf. Een andere hardnekkige misvatting is dat wij enkel nieuwkomers of inburgeraars helpen. In werkelijkheid ontvangen we een bijzonder divers publiek: Brusselaars die in Vlaanderen willen wonen of werken, ouders van kinderen in het Nederlandstalig onderwijs, mensen zonder kennis van het Latijns schrift, expats, mensen die een taalcertificaat nodig hebben, ... Onze impact reikt trouwens verder dan Brussel. We bereiden 40% van de mensen voor op hun integratie in Vlaanderen. De uitdagingen waar Vlaanderen voor staat, beginnen vaak al in Brussel. En wij dragen daarin bij, door mensen te begeleiden, te oriënteren en hen Nederlands te laten oefenen."

Als je vooruitkijkt, wat zijn de grootste uitdagingen voor de komende 10 jaar?

Jeroen: "Voor het integratie- en inburgeringsbeleid lijkt mij de geïntegreerde aanpak over de verschillende beleidsdomeinen heen (bijvoorbeeld werk, onderwijs, welzijn, wonen, ...) de grootste uitdaging. De vraagstukken waarop we als Vlaamse overheid moeten antwoorden, worden almaar complexer. Het zijn vooral 'wicked problems' of 'wicked issues'. Die moet je interbestuurlijk en over disciplines heen aanpakken. Binnen de Vlaamse overheid en binnen de politieke bevoegdheden moeten we de

Patrick Manghelinx (HvN)

verkokering zoveel mogelijk doorbreken. En niet alleen binnen de Vlaamse overheid, maar ook met lokale besturen, het federale én internationale niveau."

Sandy: "Ik ben van nature uit een optimist. Toch zie ik heel onrustwekkende (internationale) evoluties die ook de sector van integratie en inburgering sterk beïnvloeden. Polarisering, discriminatie, racisme en negatieve beeldvorming ondermijnen het vertrouwen tussen mensen, verzwakken het sociale weefsel en maken het samenleven in diversiteit moeilijker. Dat vraagt een sterk beleid. In landen zoals de Verenigde Staten zien we dat overheden en bedrijven hun inclusie- en diversiteitsinitiatieven afbouwen of stopzetten onder politieke en economische druk. Die trend kan ook Europa of zelfs op termijn Vlaanderen beïnvloeden. Het is dus cruciaal dat we blijven inzetten op een beleid dat diversiteit erkent als een kracht en niet als een probleem of een bedreiging. Los daarvan zie ik ook veel

nieuwe mogelijkheden door technologische innovatie. Vertaaltechnologie kan bijvoorbeeld een enorme meerwaarde betekenen in onze communicatie met anderstaligen. Wel op voorwaarde dat die technologie betrouwbaar en kwaliteitsvol is, en we ze correct inzetten in de gesprekken waarvoor ze geschikt zijn."

Patrick: "De interesse in het Nederlands neemt toe, zeker in het licht van de sociale mobiliteit van Brussel naar Vlaanderen. De Vlaamse Regering stelt ook hoge ambities op vlak van taal en integratie. Het Huis zal in die context een steeds grotere rol spelen, want wij zorgen ervoor dat onze klanten goed voorbereid kunnen deelnemen aan het maatschappelijk leven in Brussel én in Vlaanderen. De grootste uitdaging wordt om die ambities ook effectief waar te maken. Dat vraagt blijvende investeringen in mensen, middelen en samenwerking, binnen én buiten Brussel."

Roeland: "Ik zie veel uitdagingen, maar ik benoem hier de 2 grootste. De eerste is migratie en de daaruit volgende superdiversiteit benaderen als wat het is: normaal en nodig. De tweede is een ambitie voor de komende 10 jaar in Gent. We willen een Gentse inclusie-campus realiseren. We maken daar (de voordelen van) samenleven in diversiteit tastbaar voor iedereen. Dat gaan we letterlijk doen op een bruisende campus waar dagelijks elke Gentenaar (de voordelen van) samenleven in diversiteit kan beleven."

Isabelle: "Ik zie 2 grote sporen. Eén: wendbaar blijven, niet enkel als eigen-schap maar als uitgangspunt van de hele organisatie. Zo blijf je duurzaam en toekomstgericht meerwaarde bieden, zonder dat je weet hoe de ruimere context rondom je verandert. Twee: niemand kan het alleen. Daarom volg ik Jeroen in het idee dat we nog meer over muurtjes van domeinen heen moeten denken en werken. Zo ontstaan nieuwe partnerschappen voor nieuwe oplossingen. Die 2 sporen samen vormen de essentie van klantgericht denken en werken. Daarom denk ik ook liever breed in termen van onze uitdagingen. Ons doel moet er eenvoudigweg altijd in bestaan drempels weg te ruimen: drempels tot onze dienstverlening én drempels tot een samenleving die het maximum haalt uit haar diversiteit."

Wat zou je willen dat mensen over 10 jaar zeggen over jouw organisatie?

Isabelle: "Dit is een tijdperk van verandering. Dat brengt onzekerheid met zich mee. De samenleving is in tal van domeinen op zoek naar nieuwe oplossingen voor een nieuwe tijd. Als we binnen 10 jaar in een divers Vlaanderen samenleven dat met zelfvertrouwen, veerkracht en doordacht beleid zijn weg heeft gevonden in die nieuwe wereld, zou dat mooi zijn. Want dat zou aantonen dat wij als overheidspartner onzekerheid konden omturnen in kansen en antwoorden, voor iedereen. Dat we mensen, organisaties en besturen mee door een transitie hebben gegidst. Dat sociale cohesie een dam is gebleken tegen polarisatie. En dat ons agentschap in die beweging is uitgegroeid tot een referentie, tot een gewaardeerde partner. Maar de term 'het huis van vertrouwen' is al bezet zeker?" (lacht)

Sandy: "Mijn droomscenario zou zijn dat we erin slagen om onze bestaans-reden te realiseren: dat Antwerpen een diverse stad is waar iedereen erbij hoort en zich thuis voelt. Dan is onze opdracht geslaagd. Ik hoop dat we die missie kunnen behouden als organisatie, dat we hoop kunnen bieden aan nieuwkomers en aan de samenleving, om te blijven geloven in een stad waar iedereen harmonieus kan samenleven in diversiteit. Hoop is dan niet enkel een emotie, maar een krachtig middel om in beweging te komen. 'Optimism is a moral duty!'"

Roeland: "Ik hoop dat mensen zullen zeggen: 'Dankzij een aanpak, die standvastig bleef vertrekken vanuit de normaliteit van migratie en diversiteit, die zich baseerde op wetenschap, menselijkheid en gezamenlijke, hoopvolle actie, hebben we tijd en middelen gefocust op het doen slagen van een samenleving in diversiteit, waar we nu economisch, sociaal en cultureel de vruchten van plukken.'"

Jeroen: "Over 10 jaar wil ik dat mensen zeggen dat het Agentschap Binnenlands Bestuur een betrouwbare en vooruitstrevende partner is, die jaar na jaar mee het verschil maakt. Dat wij er telkens opnieuw in slagen om het integratie- en inburgeringsbeleid sterker, menselijker en inclusiever te maken, samen met de lokale besturen, het middenveld en de burgers. Het zou fijn zijn als mensen ons zien als een organisatie die expertise koppelt aan betrokkenheid, die beleid voortdurend vertaalt naar de praktijk en die altijd openstaat voor nieuwe uitdagingen en kansen."

COLOFON	
Depotnummer	D/2025/3241/388
Verantwoordelijke uitgever	Jeroen Windey, administrateur-generaal
Agentschap Binnenlands Bestuur	VAC Herman Teirlinck, Havenlaan 88 bus 70, 1000 Brussel
Redactie	Adel Mouchalleh, Brenda Deny, Catherine Billiau, Daphné Costes, Evi De Kock, Francis Tratsaert, Ignace Decancq, Olivier Van Acker, Pieterjan Rynwalt
Fotografie	Agentschap Binnenlands Bestuur, Agentschap Integratie en Inburgering, Atlas, Amal, Huis van het Nederlands Brussel, Birgit Engelen, Medialife
Ontwerp	www.karakters.be

